1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛИСТОПАДА 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 1, 1963 No. 209. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВ'ЯЗКИ РАСОВОЇ ПРОБЛЕМИ

Філядельфія. — 30-го жовтня президент Кеннеді промовляв на демократичних зборах до 8000 присутніх на прийнятті для збирання фондів на партійні цілі. Президент знов повторив свої давніші думки про те, як дуже важливою є розв'язка расової проблеми для цієї країни саме в теперішньому часі. Президент підкреслив, що вже зроблено в цій ділянці щодо зрівняння кольорового населення у виховному секторі, в справі приймання на працю, в транспортових засобах та в мешканевій ділянці і ресторанах та подібних публічних підприємствах. Президент доцільно порушив расову проблему в цьому місті, де його найходящіше досі з усіх більших міст вітали в дні 30-го жовтня, бо у Філядельфії існує напруження між білими та неграми на тлі мешканевих непорозумінь та приймання на працю негрів. Президент переїздив темнми дільницями Філядельфії, в яких були расові непорозуміння. Коли Президент в'їхав, по дорозі до готелю Белвю Стратфорд, де відбулося прийняття, в дільницю без расових непорозумінь, то там вітала Президента більша товпа людей. Президент підкреслив у своїй промові, що хоч багато досі зроблено в ділянці охорони громадянських прав, то все таки ця проблема залишаєть- ся ще і надалі при нас, казав Кеннеді, аж доти, коли всі на себе дивитись будуть як на рівних і так, щоб оправдувало була назва для цього міста „братньої любови". З Президентом в авті по вулицях Філядельфії їхали Джеймс Г. Дж. Тейт — демократичний кандидат на посадника міста та конгресмен-демократ Віллям Дж. Грін. В політичних колах гадають, що республіканці у виборах зможуть цього року мати більші успіхи, як в попередніх роках, бо 12 років демократичної влади у Філядельфії вже дещо надоїлися населенню цього міста. Республіканський кандидат на посадника міста Джеймс Т. МекДермотт сподівається перемоги, але в політичних колах передбачають, що він дістане більше число голосів, як в попередніх роках, і програє вибори меншістю 40 000 — 50 000 голосів. В попередніх виборах демократичний кандидат на посадника переміг був республіканця більшістю понад 200 000 голосів. На основі теперішніх настроїв можна було передбачати, що важливу ролю у виборах посадника грати- ме расова проблема. В 1960-му році Кеннеді переміг був у Філядельфії більшістю 331 000 голосів, в 1964-му році його більшість може бути дещо менша.

Палатна Комісія збільшила висоту федеральної заборгованости до $315 більйонів

Вашингтон. — 30-го жовтня Палатна Комісія Способів і Засобів більшістю 15 : 10-ох голосів прийняла урядовий проєкт, згідно з яким федеральна заборгованість може дійти до $315 більйонів. Цей проєкт мав бути важний до 29-го червня 1964-го року, це значить, що після того дня федеральна заборгованість законно могла б виносити тільки $309 більйонів, якщо Конгрес не ухвалить нового закону про нову висоту федеральної заборгованости. Перед кінцем червня в 1964-му році Конгрес мусить дійти в справі висоти федеральної заборгованости, бо з 30-им червня 1964 тратить важність закон про постійну висоту федеральної заборгованости, яка тепер виносить $285 більйонів, а тимчасова висота до 30 листопада становить 309 більйонів, а після ухвалення нового закону $315 більйонів.

Голова Ради Економічних Дорадників про конечність зменшити податки

Вашингтон. — Голова Президентської Ради Економічних Дорадників Волтер В. Геллер, зізнаючи в Сенатській Підкомісії Праці, заявив, що найкращим засобом до зменшення числа безробітних є зменшення прибуткових податків. Геллер казав, що деякі економісти вказують на те, що число безробітних зростає тому, що збільшується число автоматів — машин, які виконують людську працю. Але більшість економістів таки підтримують думку, що зменшення прибуткових податків на $11 більйонів впродовж найближчих двох років причиниться до пожвавлення в економії цієї країни, бо збільшиться рух в роздрібному продажу, внаслідок цього фабрики мусітимуть більше продукувати та затрудняти більше робітників. Тепер число безробітних становить 5.6 відсотка всіх робітних сил, а після зменшення податків воно мало б зменшитися до 4 відсотків, — передбачає Геллер.

Цього року мають випродукувати 7,541,000 особових авт

Дітройт. — Минулого тижня американська автомобільна промисловість випродукувала 6,026,897 особових авт, а рік тому випродукованих авт було тільки 5,513,697. Сподіваються, що цього року число особових авт становитиме 7,541,000, і буде на 8.7 відсотків більше в порівнянні з тим, що їх випродукували в 1962 році (6,935,182). Треба пригадати, що досі найвища продукція авт була в 1955-му році, коли вона виносила 7 942 132. На всіх 45 автомобільних фабрик в цій країні, аж в 31-ій фабриці працювали робітники в додаткових годинах в останню суботу. Треба підкреслити, що продукція авт є показником росту економіки країни. Коли зростає число випродукованих авт, то це може бути свідоцтвом того, що росте вся економіка, бо автомобільна промисловість тісно пов'язана з іншими промисловостями (сталевою, радіовою, шкляною й іншими).

В АМЕРИЦІ

● Група 75-ох пікетувальників дві години демонструвала проти головного судді Ірла Воррена в Ню Йорку перед будинком, в якому відбувалися збори Американського Адвокатського Товариства, яке наименувало Воррена своїм почесним членом. Демонстранти обвиняли головного суддю летючками і домагалися над ним суду за те, що „руйнує наші свободи".

● У Вашингтоні у віці 86 років помер колишній сенатор демократ із Тексасу Том Конналі. Впродовж 24-ох років він був сенатором, а 12 років конгресменом. Від 1953-го року він не брав участи в політиці. Він сам про себе говорив, що найважнішим успіхом своїм в Конгресі уважав те, що ЗДА стали членом Об'єднаних Націй, і не покинули Европи так, як це було після першої світової війни за часів президента Вудро Вілсона.

● Посадник Ню Йорку Роберт Вагнер заявив, що місто Ню Йорк є проти того, щоб федеральний уряд продавав острів Елліс в нюйоркському порті приватній фірмі. На цьому острові повинні бути зорганізовані імміграційні музеї, які були б національною пам'яткою цієї країни. Уряд президента Кеннеді гадає, що цей острів (27 акрів) є замалий на те, щоб він був націон, парком із музеями.

В 45-ТІ РОКОВИНИ 1-ГО ЛИСТОПАДА

Е. КОЗАК: 1 ЛИСТОПАДА 1918 Р. У ЛЬВОВІ

РОКОВИНИ 1 ЛИСТОПАДА ВІДЗНАЧАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ АКАДЕМІЯМИ, КОНЦЕРТАМИ Й АПЕЛЯМИ

Цьогорічні, уже 45-і роковини Листопадового зриву будуть відзначені по всіх українських скупченнях в ЗДА і в Канаді Богослуженнями й Панахидами за Поляглих Героїв, як також академіями, концертами і урочистими збираннями та апелями. В неділю дня 3 листопада відбудеться заходом Об'єднаних Американсько-Українських Організацій, Відділ УККА, Листопадова Академія в Ню Йорку з промовою д-ра В. Палідвора та багатою мистецькою програмою. День перед тим, в суботу 2 листопада о год. 8-ій вечора буде відправлена в церкві св. Юра Листопадова Панахида за Поляглих Героїв. Святочну Листопадову Академію з багатою мистецькою програмою влаштовує в неділю 3 листопада Відділ УККА в Джерзі Сіті, Н. Дж. Тогож дня, тобто в неділю, о год. 11-ій перед пол. буде відправлена в церкві св. Ап. Петра і Павла Панахида за Поляглих Героїв. Українські комбатанти в Нюарку, Н. Дж. відзначили ці роковини панахидою і Листопадовим апелем в дні 31 жовтня ц.р. Листопадові академії й інші імпрези відбудуться в неділю дня 3-го листопада ще в Шикаґо, Ілл., Дітройті, Миш., Філядельфії, Па., Гартфорді, Конн., Рочестері, Н.Й., Честер, Па., Пассейку, Н. Дж., та в багатьох інших містах.

Аеронатична Адміністрація вибрала нових 14-ох астронавтів

Гюстон, Тексас. — Крайова Аеронатична й Космічна Адміністрація повідомила про вибір 14-ох нових астронавтів, з яких вибиратимуть кандидатів до лету на Місяць. Пересічний вік цих нових астронавтів виносить 30.9 року, наймолодший має 27 років. Перший космічний лет до Місяця у формі лету довкола Землі відбудеться найвчаснішє за 4 роки. 7 нових астронавтів є з летунства, 4 — з фльоти, а один з морської піхоти і два цивілі. Між 271 кандидатом на астронавтів були й жінки, але їх кандидатури відкинули. Тепер З-ДА мають 30-ох астронавтів: 7 тих астронавтів, які літали довкола Землі, і, яких вибрано в 1959-му році: їх пересічний вік становив 34.5 року. Другу групу астронавтів 9 осіб у пересічному віці — 32.5 року вибрано в 1962-му році. Третя група вибрана тепер, і пересічний вік астронавтів становить 30.9 року. Нові астронавти: Едвін Е. Алдрін, Віллям А. Андерс, Чарлз А. Бассет, Аллен Л. Бін, Юджін А. Сернан, Роджер Б. Чеффі, Майкел Коллінс, Волтер Каннінгем, Донн Е. Ейзел, Теодор Фрімен, Ричард Ф. Гордон, Рассел Швейкерт, Дейвід Скотт і Кліфтон Вілліямс.

Університет в Північній Дакоті може включити українську мову в програму студій

Гранд Форкс, Н. Д — Тут відбулася в днях 25 - 26 жовтня сьома з черги конвенція американських і канадійських мовознавців і літераторів у приміщеннях Нортдакотського університету. В конференції взяли участь професори і наукові робітники Манітобського й місцевого університетів з доповідями і дискусіями на теми мови й літератури. З українців узяв участь у цій конвенції проф. Яр. Рудницький із Вінніпегу. Він поінформував учасників про працю над етимологічним словником української мови, що тепер звязується заходами УВАН у Вінніпегу, та продискутував деякі методологічні питання з проф. Д. Георгавасом, директором проєкту грецького етимологічного словника при Нортдакотському університеті. Одночасно переговорено з проф. Грінбергсом можливості введення курсів української мови (побіч уже існуючих російських) в цьому університеті. Проф. Грінбергс поставився прихильно до цієї справи, узалежнюючи введення української мови в слявістичний куррікулюм від зацікавлення цим предметом серед студентства, підтримки збоку українців Норт Дакоти та наявности кваліфікованих викладачів. Між приявними роздано деякі новіші видання УВАН. Черговуконвенцію рішено відбути в 1964 році у Вінніпегу.

● Представники Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій заявили в Сенатській Фінансовій Комісії, що не треба зменшувати податків будь-якій корпорації з 52-ох до 48-ох відсотків, а натомість зменшити ще більше прибуткові податки тим податковцям, які найменше заробляють.

Роман Купчинський

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Ніби тінь, ніби хтось — попід мур . . .
Знову тінь . . . Знову дві . . . Знову п'ять . . .
Крізь пожовклий дерев абажур
Тільки зорі далекі,
Тільки зорі таємно моргають.

Ніби шепіт якийсь пролетів . . .
Ніби тупіт притишених ніг . . .
Не хвилюється заспаний Львів:
Певне вітер осінній,
Певне вітер з Бескиду прибіг.

Ой, не вітер пригнався від гір.
Рідне військо сплилось як вода!
І вже грає об камінь,
І вже грає ритмічна хода.

Пробудились чужі вулиці,
Стрепенулись ворожі доми:
Хто там грюкає в брами в ночі?
Хто нас сміє будить?
Хто нас сміє . . . А в відповідь: МИ!!!

Ми, що вчора несли ще ярмо,
Ми, що вчора могли лиш тужить,
Ми сьогодні до вас кричимо:
Хочем жити свобідно,
Хочем жити і будемо жить!

Кожна вулиця в'ється як вуж,
Кожний дім шкірить зуби як вовк.
Грянув постріл — і в тишу загруз.
Хтось покрикнув: Піддайся!
Хтось покрикнув: Не дамся! — і вмовк.

Рано-вранці, як сонце зійшло:
Україно, дарунок приймай!
Ходить Львовом побідне село:
Гей там, прапор на вежу!
Гей там прапор на місто, на Край!!!

Марокко й Альжир підписали умову про воєнне перемир'я

Бамако, Малі. — У цій столиці африканської держави Малі підписано в середу 30 жовтня ц.р. військове перемир'я між Альжиром і Марокко. Бої в їхній кордонній смузі тривали від 8 жовтня ц.р. і потягли за собою кількасот жертв в убитих і ранених. Перемир'я підписали альжирський прем'єр Ахмед Бен Белла і марокканський король Гассан II, які після підписання умови подали один одному руку, але без будь-яких дальших розмов розійшлись. Свідком підписання перемир'я був головний посередник, етіопський монарх Гайле Селассі. За текстом умови, всі бойові дії припиняються з днем 1 листопада ц.р. Створюється невтральну смугу під контролею комісії, членами якої будуть представники Альжиру, Марокко, Малі й Етіопії, а етіопські і малійські старшини уповноважені стежити за ладом і миром у невтральній смузі. В найближчому часі має зійтись конференція Організації Африканської Єдности, куди належать 30 африканських держав. Ця конференція покличе комісію, яка має розглянути обосторонні скарги Альжиру та Марокко і має від себе виготовити плян тривких кордонів між тими двома державами.

Британія і Франція нараджуються над економічними взаєминами

Лондон. — У минулий вівторок 29 жовтня відбулось в Лондоні перше засідання англо-французької Економічної Комісії в справах взаємної торгівлі та взагалі економічних відносин між Францією і Британією. Це перша така нарада за останніх два роки. Хоч англійські господарські і політичні кола підкреслюють, що перед найближчими британськими виборами, які відбудуться пізнім літом 1964 року, Британія не відновлюватиме заходів щодо прийняття її до Европейської Економічної Спільноти і що не відомо, чи през. де Голь змінив в цій справі своє негативне становище, як заманіфестував був своїм „вето" в січні цього року, проте у британсько-французьких відносинах прийшла деяка „відлига". Вказували на неї коментатори минулотижневої конференції сімох держав Західньоєвропейської Унії, яка відбулась в Брюсселі з участю нового британського міністра закордонних справ Батлера: на тій конференції вперше за останніх 10 місяців рішено постійно контактуватись з Британією у справах західньоевропейської економіки. Гадають, що з приходом в Західній Німеччині до влади канцлера Людвіга Ергарда — збільшиться натиск на де Голя, щоб він змінив своє становище то справи участи Британії в Европейській Економічній Спільноті.

Комуністи з Північного В'єтнаму продовжують агресію в Ляосі

Вієнціян. — Комуністичний Північний В'єтнам продовжує постачання війська, зброї і амуніції ляоським комуністичним партизанам, всупереч виразній заборонї Женевського договору з липня 1962 року, який встановив у Ляосі коаліційний уряд та визнав за Ляосом непорушність кордонів і його невтральність. Північно-в'єтнамські комуністи користуються двома шляхами, якими перевозять до Ляосу зброю, амуніцію і воєнний виряд, що його самі дістають для тієї цілі від комуністичного Китаю. Ляоські комуністи з т. зв. руху Патет Ляо зберегли — також усупереч Женевському договорові - свою армію, якою займають так звану долину Жар і відтіль переводять наскоки проти державного невтрального війська, не захотівши включитися в нього. Тому й ген. Фумі Носован зберіг свою — прозахідню — армію. Прем'єр Сувана Фума зголосив скаргу до Міжнародної Контрольної Комісії проти агресивних дій Патет Ляо і проти втручання збоку Північного В'єтнаму, але комуністи не до допускають тієї Комісії на зайнятий ними терен. Речник Уряду ЗДА у Вашингтоні Ричард Філіпс одверто оскаржив 29 жовтня ц. р. Північний В'єтнам у порушенні Женевського договору забороненим постачанням зброї ляоським комуністам. Ляос все ще є одним із запальних міжнародних пунктів у східньо-західньому конфлікті.

ЗДА ТАКИ ВІДКЛИЧУТЬ ЧАСТИНУ ВІЙСЬК З ЕВРОПИ

Бонн. — Всупереч недавнім заявам офіційних американських чинників, між ними державного секретаря Діна Раска в його розмовах з західньо-німецьким канцлером Людвігом Ергардом і міністром військових справ Кай Уве фон Гасселем, що ЗДА зберігатимуть в Західній Европі свої непоменшувані збройні сили, деякі американські військові одиниці будуть таки відкликані з Західнього Берліну і Західньої Німеччини. І так, дотеперішніх 250.000 американського війська в Західній Европі мають бути зредуковані до 228.000. Відкликані 22.000 американських вояків належать до тих 40.000, які були перекинені до Західньої Німеччини під час гострої кризи довкола проблеми Берліну в 1961 році. Конкретно, тепер мають бути відкликані два панцерні полки, з-посеред чотирьох, які перебувають в Західній Німеччині та які разом становлять силу одної панцерної дивізії. Недавно стягнено з Західнього Берліну 1.800 вояків так званої Другої Бойової Групи, але американське командування в Гайдельбергу не проголосило було тієї події, щоб не спричинювати неспокою серед німців. Водночас з частинною редукцією наземних військ ЗДА в Західній Европі у штабі НАТО під Парижем рішено збільшити створені ще за генерала Лориса Норстеда так звані Рухові Суходільні Війська із двох піхотних куренів, разом силою 5.000 вояків, до сили кількох дивізій. Ці Рухомі Суходільні Війська становлять бойову одиницю, приготовану для перекинення літаками в будь-яке загрожене місце в Европі. Складаються на те з'єднання військові частини Британії, Бельгії, Західньої Німеччини, Італії, Греції і Туреччини. Другим засобом скріплення збройної сили НАТО має стати надводна різнонаціональна морська фльота з 25-х кораблів, з мішаними залогами та атомовими ракетами „Поляріс". Гадають, що теперішня публічна дискусія на тему замалої участи заможних західньо-европейських держав в здвиганні сильнішої европейської збройної сили доведе до побільшування військових бюджетів тих держав.

ЗДА викидають трьох совєтських шпигунів-дипломатів

Вашингтон. — Державний Департамент 30-го жовтня виелав ноту до совєтської місії в Об'єднаних Націях в Ню Йорку, щоб совєтські дипломати, яких агенти федерального Бюра Інвестигації приловили на шпигунській дії в дні 29-го жовтня в залізничій стації в Інгелвуді, Ню Джерзі, до 48-ох годин залишили цю країну. Під час арештування шпигунів знайдено течку з тайними документами, які совєтські дипломати - шпигуни дістали від в Америці родженого інженера - електрика російського походження 38-річного Джана В. Бутенка. Бутенко є заарештований і сидить в тюрмі. Заарештований є також шофер нюйоркського відділу совєтської торговельної компанії (Амторгу) — 33-річний Ігор А. Іванов, бо він не має дипломатичного імунітету. Покинути ЗДА мають дипломати - шпигуни: 39-річний аташе Глєб А. Павлов, 38-річний третій секретар місії Юрій А. Ромашін і працівник місії Владимір І. Олєнєв, який не був 29-го жовтня на зустрічі з Бутенком, але який зустрічався з ним попередніми разами. Бутенко є сином батьків, які народжені в Росії. він народився в Ню Бросвіку, Н. Дж., скінчив університет Ругтерса, мешкав із старим батьком (понад 80 років) в Орендж, Н. Дж., платячи по дол. 140 місячно за мешкання і заробляючи по дол. 14.700 річно в Інтернешенел Електрик Компані. Агенти ФБІ вже 7 місяців слідкували за Бутенком, і він мав до діла вже не з дійсними, але з підставленими фальшивими матеріялами, які видавав совєтським дипломатичним агентам.

Вселенський Собор за збільшення прав єпископів в управлінні Церкви

Рим. — В середу 30 жовтня переведено на Вселенському Соборі Католицької Церкви чотири пробні голосування в справі ролі єпископів в житті Католицької Церкви і одне голосування в справі відновлення чину так званих дияконів. В усіх тих голосуваннях, особливо над справою включення в декрет „Про Церкву" постанов про єпископів, як колегіяльне тіло в церковній організації, співвідповідальне за хід церковних справ, виявилась величезна більшість поступового крила учасників Собору. В отих чотирьох голосуваннях було завжди понад 2.000 голосів „за" і від кількадесять до найвище 400 голосів „проти". Деякі видатні учасники Собору висловлювались потім про те голосування, як про переломовий момент всього цього Вселенського Собору. Передбачують, що в дальших наслідках реформи внутрішнього управління в Католицькій Церкві, з поменшенням значення теперішньої Курії, на яку складаються 12 Святіших Конгрегацій, три трибунали і 5 канцелярій, — що виасліду майбутньої реформи прийде також зміна способу обирання римських Папів. Тепер Колегія Кардиналів вибирає Папу двома третіми більшости в тайному голосуванні.

У СВІТІ

● Шведський воєнний промисел випродукував новий тип висадного моторового човна-танку, з якого вісім вояків можуть водночас відкривати вогонь під час найбільшої швидкості. Шведські фахівці твердять, що той їхній новий бойовий віз, призначений для висадних операцій, кращий за американський тип „М-113", бо з нього можуть стріляти тільки чотири вояки.

● До Пакистану прибуде в грудні ц. р. голова шефів об'єднаних штабів ЗДА, ген. Максвелл Тейлор. Відтіль він поїде на наради з індійським шефом штабу генералом Дж. Н. Чунґуєм. Індійці спершу дивились косо на подорож ген. Тейлора до сусіднього Пакистану, з яким вони мають затяжний спір за Кашмір. ЗДА, які живуть у приязні з обома країнами, даремне стараються замирити їх.

● У Південному В'єтнамі все ще коло 200 студентів перебувають у концентраційних таборах, арештовані під час ворожих до теперішнього режиму вуличних демонстрацій. З 20-ма такими студентами впродовж п'ятьох годин розмовляли члени місії Об'єднаних Націй, що прибула до Південного В'єтнаму прослідити скаргу, що тамошній режим переслідує буддистів і гнобить свободу про права людини.

● Західньо - німецький канцлер Людвіг Ергард прилетів на 12-ий день після перебрання урядування від старого Аденауера — до Західнього Берліну, де він у публічній промові заявив, що твердо вірить у з'єднання Німеччини та в ліквідацію ганебного берлінського муру. Він заявив, що є річчю неможливою, щоб скоро чи пізніше сусідні народи не дістали права самовизначення.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Перший Листопад

Перший Листопад став символом національно - державницької зрілости галицьких українців. Він став символом того державницького світогляду, який проявляється не в сантиментальних деклямаціях і деклярацінх, а у збройному виступі в обороні прав народу на власну, ні від кого незалежну державу. Водночас Перший Листопад — це символ соборницького думання і соборницької дії галицьких українців, бо збройний переворот у Львові 1-го листопада 1918-го року був — за ідеєю і хронологією — найтісніше пов'язаний з визвольною революцією на Наддніпрянщині з 1917-го року, що завершилась 4-им Універсалом з 22-го січня 1918 року. І відбувся він під прапором того всеукраїнського патріотизму, який заманіфестовано історичним актом 22-го січня 1919 р.

Від часу, коли на львівській ратуші замаяв блакитно - жовтий прапор, минуло 45 років — близько пів сторіччя, близько два покоління. В міжчасі, після 10-місячної війни з куди сильнішим противником, що мав за собою підтримку західнього світу, перекотилися через Галицьку Землю вже три окупації: польська, німецька і ця третя, російська, яка триває й досі. У роках 1919-39 всіма законодатними засобами й військово - поліційним терором польська влада змагала змайоризувати українське автохтонне населення Галичини напливовим польським елементом і викоренити в галицьких українців їх гін до власної державности. Після 21-місячної першої російсько - большевицької окупації, що позначилась масовими вбивствами та депортаціями української політичної і культурної верхівки в Галичині, прийшов період панування німецького „герренфольку" і стягання українства до ролі реґіонального етносу. Від літа 1944-го року російсько-большевицька влада переводить послідовно „усоборнення" Галичини по лінії тієї самої русифікаторської політики, яку провадиться з Москви по всій розлогій Україні.

За комуністичною концепцією, що їй слухняно підкоряються і всі наші „проґресисти", українська проблема „остаточно розв'язана" в межах СССР. Ця „розв'язка" триває для Києва 45 років, для Львова 19 років і може потривати довше. Але в історії цілого українського народу та його галицької вітки вона буде теж тільки одним — пресумним — періодом, як були ним „розв'язки" польська чи німецька. 1-го листопада 1918-го року галицькі українці провели із зброєю в руках своє національно - політичне самовизначення. Поляки, німці й москалі заперечили їм це право. Москалі заперечують його тепер всім уярмленим ними країнам і народам, створивши могутню колоніяльну імперію і водночас продовжуючи демагогічну кампанію за деколонізацію Азії й Африки. Але не може бути, щоб ця історична аномалія тривала вічно. Бо існують вищі закони Божої та людської справедливости, існує вищий закон правди у світі.

Перший прем'єр ЗУНР д-р Кость Левицький назвав 1-листопадову подію у своїй джерельній праці про неї — „Великим Зривом". Це був дбайливо під оглядом військовим підготований, але стихійний революційно - визвольний зрив тієї західньої частини українського народу, яка затратила свою державність ще 1340 року і від 1772 року перебувала під австрійською, насправді ж польською владою. Багато натерпівся той нарід, але сторіччя неволі не викоренили в ньому його національного „я" і його прагнення до волі. І ті переселенці з Галицької України, які опинилися в Америці, засвідчували той свій самостійницький ідеал — щорічним святкуванням роковин 1-го Листопада. Відстань часу не зменшила нашого культу цієї дати. Навпаки, з 45-річної перспективи, 1-ий Листопад все ще є непомерклим дороговказом.

Бій за правду

Справа побудови у Вашингтоні в 1964-му році пам'ятника Тарасові Шевченкові в 150-річчя з дня його народження привернула в останніх днях увагу американської публічної опінії. Сталося це, на жаль, головним чином у зв'язку із статтями столичного щоденника „Вашингтон Пост" з приводу дедикації площі під цей пам'ятник. У тих статтях поставлено справу побудови пам'ятника Шевченкові в площину холодної війни, змагань між Совєтським Союзом і ЗДА за українського поета. В першій із них, що була надрукована під назвою „Афера Шевченка", виразно стверджено, що „українсько - американські ініціятори цього пам'ятника трактують його як зброю в запеклій холодновоєнній пропагандивній кампанії проти Совєтського Союзу, використовуючи пам'ятник для просування в публічній опінії світу особливої думки про те, як поборювати комунізм, і для їх власної нездійсненної мети — української державности". В другій із тих статтей, що була опублікована тиждень пізніше, 25-го жовтня цього року, під наголовком „ЗДА і Росія діляться українським поетом, як героєм", маленький клаптик паркової землі у Вашингтоні, на якій має бути поставлений пам'ятник, названо „найдивнішим овочем холодної війни". З цих стверджень редакція „Вашинґтон Посту" зробила висновок, що ця справа може причинитися не тільки до загострення холодної війни між ЗДА й СССР, але й до викликання ворожнечі між американцями різнонаціонального походження — росіянами, німцями, поляками, католиками, жидами, православними і навіть . . . українцями.

Дивовижні, а то й несамовиті висновки „Вашингтон Посту" викликали гостру реакцію серед української спільноти у ЗДА.

Для українського народу, як і для багатьох інших поневолених Москвою народів. Шевченко був і є не політичною фігурою, але передусім виразником прометеївського духа, ідей і гасел людської й національної свободи, що лягли в основу американської Деклярації Незалежности й Конституції. Ідеї Шевченка цілком співзвучні з ідеями батька американської нації Юрія Вашингтона, і тому Шевченко так гаряче прагнув здійснення нового і праведного Вашингтонового закону також і на українській землі. В думках і в почуттях українського народу живе Шевченко саме в постаті такого борця за правду й визволення з-під кожночасної тиранії, і саме таке розуміння Шевченка намагалися й намагаються заперечувати кожночасні тирани на Сході Европи, тоталітаристи й імперіялісти чи то царські чи комуністичні.

Пляцуючи побудування пам'ятника Т. Шевченкові у столиці вільного світу, Вашинґтоні, збираючи на ту ціль важко запрацьований гріш, українці в ЗДА не мали на меті якоїсь спеціяльної політиканської кампанії, а ще більш далекою була для них нав'язувана їм тепер тенденція розпалювати ворожнечу між окремими національними групами в ЗДА. Добиваючись пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, українці справді таки продовжують бій, але бій за правду, за вшанування того, хто всім своїм життям і творчістю служив тій правді і хто з кожного погляду заслуговує на місце в пантеоні чемпіонів свободи всіх колишніх і сучасних народів. Ця правда доводить, що Шевченко не був ніяким передвісником клясової боротьби і різні, богохульником і атеїстом, як його намагається представити совєтська пропаґанда, але був він глибоковіруючою людиною, гарячим патріотом своєї землі, був одержимий візією майбутнього справедливого закону й ладу, коли „врага не буде, супостата, а буде син і буде мати і будуть люди на землі", — візією, яка вже сама одна чинить українського поета достойним призначеного йому місця в столиці країни і нації Юрія Вашинґтона.

Зенон Стефанів

НЕВБЛАҐАННА ІСТОРИЧНА НЕМЕЗИДА

У клясичній грецькій мітології Немезиду зображено як богиню справедливости, яка карає всіх порушників установленого богами порядку. Старовинні греки вірували в неминучість долі і уявляли, що всі злі й незаконні вчинки, хоч і не відразу, то пізніше, мусять бути покарані, а за заподіяні кривди прийде безумовно віповідна відплата. В переносному значенні, таке фаталістичне вірування може стосуватися і до взаємин між поодинокими людьми, народами й державами.

Історична доля пов'язала український і польський народи, ці два великі й споріднені народи, разом із двома меншими — литовцями і білорусами — в спільній державі, Речі Посполитій, на цілі століття, але, ніде правди діти, не на добро, а на лихо. Вона мала всі догідні можливості, на основі свого географічного положення, бути рівноважником в укладі сил тодішньої Европи, а що найголовніше — бастіоном проти назріваючого московського імперіялізму.

Річ Посполита не сповнила тієї місії — і то виключно з вини поляків. Розбещена та свавільна польська шляхта не вміла справедливо управляти державою. Застосовуючи безправні методи національної дискримінації, колонізації та релігійної нетолерантности — польська політика довела до повного безладдя, завершеного в кінці 18 століття упадком тієї держави. Розділили її між собою сусіди, без найменшого опору — не було кому боронити. Український нарід зазнав багато лиха в тій державі, яка була для нього, уживши образового нього — злющою мачухою.

Якщо приймаємо за правду, що історія є вчителькою життя, а на помилках минулого вчимося, як уникнути їх тепер і в майбутньому — то, на жаль, поляки виявили себе тупими учнями і нічого не навчилися.

Ціле 19 століття позначається спонтанними рухами національного відродження европейських народів. Почерез фази цього відродження проходив і український нарід. Невлад було це полякам, чи точніше польській провідній верстві — інтеліґенції. Ця провідна верства, що вийшла з народу, була задивлена в оманне мариво історичної Речі Посполитої: до Дніпра та „від моря до моря" — і так, як струсь, що заховав голову в пісок, не добачала пробуджування національної свідомости серед народів тієї колишньої держави.

Польські історики і політичні пропаґандисти пустили в хід побрехеньку, що, мовляв, український нарід хоче бути разом з поляками в одній державі, а до сепаратизму, інспірованого німцями, штовхає його горстка інтеліґентів. Загалом же українська проблема не є, мовляв, саморідним явищем, а є тільки аґентурним творивом антипольських махінацій Німеччини. Пропаґанда проти українського визвольного руху мала широкий відгомін у польському громадянстві, вона витворила в ньому протиукраїнський психічний комплекс, — затяжну хворобу, — що вимагає довгого лікування. Наколи б цього не було, то зовсім інакше уклалися б відносини між обома народами у вікопомному листопаді 1918 року.

Історія поставила перед новою відродженою Польщею не абиякий шанс: дружнє співжиття з українським народом, що також відновив свою державність, і допомога тому народові, що стояв тоді в смертельній боротьбі проти московського большевизму та білоґвардійства — історичних ворогів обох народів. Одначе, польський державний провід прогаяв таку нагоду і повів політику на знищення молодої української державности всіма можливими засобами — як мілітарними, так і дипломатичними. Творці нової версальської Польщі, Дмовський, Падеревський і Пілсудський, виявили себе імперіялістами.

Одночасно з польським бунтом у листопаді 1918-го року проти леґальної української влади у Львові — почалася збройна аґресія відродженої польської держави проти України. Стався факт майже без прецеденту в історії збройних конфліктів між народами, — нічим неоправдана воєнна аґресія одного народу проти народу другого, які довгі роки перебували в неволі.

Затяжна і кривава польсько - українська війна 1918-1919 рр. — з виключної вини польських правителів, була для обох народів зовсім непотрібною. Ця війна спорудила наново височенний мур завад і перешкод у налагодженні довголітнього польсько - українського конфлікту. Український нарід тієї війни не хотів. Польща її виграла, але, зайнявши п е р е в а ж а ючими збройними силами Галичину, один із найтривкіших фундаментів української держави, що могла ужити увесь свій потенціял в боротьбі з Москвою, — допровадила до руїни нашу державність над Дніпром.

Визвольно - оборонну війну з двома головними противниками — Москвою і Польщею, навіть при найбільш прихильній для України політичній коньюнктурі, ми програти мусіли. Але в союзі з неімперіялістичною Польщею ми мали б можливість війну з большевиками в 1919-му році виграти.

Політика наших визвольних змагань поставила на стратегію непосильне завдання — вести війну на двох фронтах. Під оглядом стратегічним було це нелогічно, але в чисто політичному аспекті то був єдиноправильний вихід. Ми могли або боронитися, або капітулювати. І ми вибрали накинений нам також і другий фронт, тобто війну з Польщею.

Українсько - польська війна була показовою лекцією історії для Польщі. Західні українці у восьмимісячній війні виявили безприкладний та завзятий спротив польській збройній навалі. Поляки і цілий світ достоменно переконалися, що 600-літня неволя не зломила прагнення українського народу до волі. Тріюмф польського імперіялізму у кривавих змаганнях на галицьких бойовищах був короткочасним і на тих бойовищах пролунало похоронне подзвіння мітові про історичну Польщу.

Коли після того минуло лише 20 років, то історична Немезида проголосила у вересні 1939 року свій суворий вирок.

Д-р Ю. Химинець

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА І ВІДЕНСЬКИЙ АРБІТРАЖ

Двадцять п'ять років тому, 2-го листопада 1938-го року, у Відні відбувся арбітраж у справах кордонів Карпатської України.

Як відомо, створена Версальським договором Чехо-Словацька республіка, що складалася, крім чехів, з словаків, українців, німців, мадярів і поляків, не могла витримати напору внутрішніх сил цих народів і восени 1938-го року скапітулювала, прийнявши постанови Мюнхенської конференції чотирьох великих держав: Англії, Франції, Німеччини і Італії. Засадою, яку прийнято для впорядкування ЧСР, був етнографічний принцип.

Згідно з цим принципом усі національні меншини відійшли до своїх національних держав. І Карпатська Україна, ставши одною із складових частин нового державного твору чехів, словаків і карпатських українців, мусіла розв'язати у себе проблему мадярської національної меншости. У зв'язку з тим, що карпатські українці не могли з мадярами договоритися, передано справу на вирішення арбітрам, згідно з мюнхенськими постановами.

Мадярщина, мавши цілковиту підтримку фашистської Італії, домагалася прилучення всього Закарпаття до Мадярщини. В цьому напрямі Мадярщину підбадьорювала Польща, яка, забравши свої національні території від ЧСР (Заользя) на підставі етнографічного принципу, встигла вже за цей „шляхетний" принцип забути і разом з мадярами готувалася забрати Закарпаття. Польща стала явно домагатися спільного польсько - мадарського кордону, бо це був би безпечний спосіб усунути українську небезпеку яка, після створення самостійного уряду Карпатської України, зростала з дня на день. Польща слушно побоювалася, що Карпатська Україна стане українським П'ємонтом, звідки почнеться визволення всієї України.

В такій атмосфері відбувся 2-го листопада 1938-го року в палаці Бельведер у Відні арбітраж, на якому вирішено долину ріки Тиси з містами Ужгород, Мукачів і Берегів віддати Мадярщині. Хоч цей поділ і був переведений нібито на підставі етнографічного принципу, Мадярщині припала велика кількість українських сіл, а що найголовніше Карпатська Україна втратила залізниче сполучення із Заходом. Цей факт мав катастрофічні наслідки для господарства Закарпаття.

Делеґація уряду Карпатської України на Віденському арбітражі, яку очолив о. д-р А. Волошин, складалася з таких осіб: д-р Ю. Брящайко, д-р М. Долинай, С. Клочурак, Ю. Гуснай і І. Рогач. Автор цієї статті перебував у Відні від вересня, коли разом з дружиною виїхав за кордон на доручення Крайової Екзекутиви ОУН Закарпаття. У Відні він оформив Делеґацію Карпатської України за кордоном із таких осіб: Юлій Габода, професор Микола Бень — члени проводу Комітету Оборони Карпатської України в Америці; Євген Скоцко, директор Української Пресової Служби в Ню Йорку, до якого пізніше долучився д-р Михайло Дудра.

Делеґація КУ за кордоном працювала в тісному контакті з Проводом ОУН. Голова Делеґації був головним дорадником Проводу ОУН в усіх закарпатських справах. Не випадково, що ОУН зайнялася так активно справою Карпатської України. Ще восени 1937-го року на одній з конференцій Проводу ОУН, з доручення голови полк. Є. Коновальця, створено окремий штаб для справ Закарпаття, в склад якого входили: сотник Ріко Ярий — закордонні зв'язки, Ярослав Барановський — організаційні справи та Орест Чемеринський (Оршан) — преса і інформації. Офіційним представником штабу для Закарпаття було Бюро Української Пресової Служби в Берліні під керівництвом Володимира Стахова (Мек).

Делеґація вживала всіх заходів, щоб вплинути на великі держави щодо корисної розв'язки справи Карпатської України. Вислано ряд інформативних телеграм представникам великих держав. Для прикладу наводимо тут зміст одної з таких телеграм, яка була вислана 10 жовтня 1938 року до Ґарантів мюнхенської умови:

„В зв'язку з поголосками про польсько - мадярсько - румунський плян військового зайняття Закарпаття, подаємо до Вашого відома, що українці Закарпаття і поза ним готові до крайнього відпору проти намагань позбавити їх людських прав рішати самим свою долю. Просимо Вас надіслати міжнародну леґію на Закарпаття, щоб забезпечити лад, і дозвіл для формування на Вашій території українського леґіону. Віримо, що Ви, як ґаранти европейського правного порядку, вжиєте всіх необхідних засобів, щоб

(Продовження на стор. 3-ій)

НАПИС НА СТРІЛЕЦЬКИХ ГРОБАХ

Лежимо у гробах при дорозі,
Де за волю боролись і впали.
Браття! Знайте, що ми
не в тривозі,
Лиш спокійно і гордо конали.

Браття, знайте, що ми
не просили
Ані ласки в кого, ні пощади,
Лиш боролись, поки було сили.
Це говоримо вам для розради.

Нам не жаль ні життя
молодого,
Що лягло мов той квіт
під косою,
Ані мрій, ні кохання палкого,
Що взяли ми в могилу
з собою.

Нам не жаль, бо лягли ми
за діло,
Гідне жертви життя
і кохання.
„За Україну душу і тіло"
Ми не даром співали
з-зарання.

Тож не жалуйте нас,
не ридайте
(По нас тужить калина
у лузі).
Ви чим скорше до праці
ставайте,
Щоб леміш не заржавів
на плузі.

Щоб шляхи не покрились
тернами,
Щоб пощерблені мури
не впали,
Щоб наш кат не сміявся
над нами,
Що ми дармо так славно
вмирали!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

Правда про „Журавлі"

У зв'язку з Листопадовими роковинами до речі буде подати деякі виясненя щодо пісні „Журавлі", яку співають звичайно на концертах під час різних національних святкувань, а також на похоронах (В. Барвінський, Ів. Багряний) чи роковинах смерти (Головний Отаман С. Петлюра, О. Степанівна), але опісля у пресових звідомленнях звітодавці помилково подають, що співано пісню „Видиш, брате мій" або „Чуєш, брате мій".

Ось у „Свободі" з 26-го жовтня цього року вміщено програму святочної академії в Джерзі Ситі з нагоди 45-их роковин Листопадового зриву, де у II частині подано: „Чуєш, брате мій' — муз. Кошиця". І все. А повинно бути: — в гармонізації Кошиця.

У І-му томі ляйпціґського видання „Писань" Богдана Лепкого на стор. 387 у поясненнях автора читаємо:

„Я вертався в Кракові з театру, де йшла драма Висп'янського „Ноц Лістопадова". Під ногами шелестіло пожовкле листя, а над головою нісся крик відлітаючих журавлів. Вірш склався, немов сам із себе, без мого відома й праці. До нього підібрав музику мій брат, Лев Лепкий, старшина Січових Стрільців, і ця композиція стала улюбленою стрілецькою піснею".

„Журавлі" написано у Кракові в 1910-му році. Мелодію доброблено перед першою світовою війною. Пісню спопуляризували Січові Стрільці в карпатських боях. Вона швидко поширилася і за Збруч. До Києва привіз її д-р Степан Федак, львівський адвокат, що був вивезений, як воєнний закладник. Стала вона відома не тільки серед київського громадянства, але дійшла й до найдальших закутків наших земель. Між іншими співали її вже під весну 1915-го року кубанські козаки, що попали в полон у Карпатах, і тому спершу називали цю пісню „кубанською".

Полонені українці, що перебували в німецькому таборі у Вецлярі, зорганізованім Союзом Визволення України, згадували, що й на далекому Зеленому Клині пісню „Журавлі" дуже любили.

Гармонізували її різні музики: крім стрілецького композитора Гайворонського, Кошиць, Стеценко, Леонтович, Ярославенко тощо.

У І-му томі „Віршів" в „Писаннях" Богдана Лепкого, виданих у 1922-му році у Ляйпціґу Українською Накладнею, „Журавлі" мають ось такий текст:

Видиш, брате мій,
Товаришу мій,
Відлітають сірим шнурком
Журавлі в вирій.

Чути: кру! кру! кру!
В чужині умру,
Заки море перелечу
Крилонька зітру.

Мерехтить в очах
Безконечний шлях,
Гине, гине в синіх хмарах
Слід по журавлях.

(Кракiв 1910 р.)

„Журавлі" перекладено на німецьку, польську, жидівську, японську, сербську, англійську та інші мови.

У совєтських українських збірниках (народних) пісень „Журавлі" подано як народну пісню.

Г. Д. Вервес у своїй праці „Владислав Оркан і українська література (літературний нарис)", В-во Академії Наук УССР, Київ, 1962 р., на стороні 93 каже:

„В архіві письменника (Оркана) серед матеріялів, що відносяться до другої половини 90-их (? — ред.) років, знаходимо запис латинкою варіянту української народної пісні „Стоїть гора високая" . . . а також переклад відомої поезії „Чуєш, брате мій".

Не диво, що Р. Д. Вервес не подає автора „Журавлів". Але наших звітодавців не зобов'язують большевицькі правила.

Д-р Лев Р. Лепкий

Ню, Йорк жовтень 1963 р.

Степан Куропас

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(6)

Транспортація у Львові добра і дешева. Переїзд тройлейбусом коштує 3 копійки, залізничний білет з Ходорова до Львова — 58 коп.

Був я у Львові у знайомих на вечері. Було що їсти й пити. Казали мені, що таку вечерю можуть вони дозволити собі два рази на рік. В Америці наші люди можуть влаштовувати такі вечері щотижня. В малій кімнаті з двома ліжками і шафою зібралось нас 14 осіб. Господиня не мала де обернутися, але не нарікала. Мають надію на дві кімнати з кухнею.

З знайомих старшої ґенерації зустріли ми нашого композитора Людкевича. Сидів у ресторані готелю „Інтуриста" і читав московські „Ізвєстія". Оповідали, що він найкраще платний українець у Львові, бо дістає місячно 1500 рублів. Про його платню довідалися люди в зв'язку з віллею, яку він задумав будувати.

Другим українцем, що дістає добрі гроші, є Семен Стефаник, голова львівського т. зв. Облвиконкому, що є нібито губерніяльною управою. Має гарне просторе мешкання. Недавно вернувся він з Карльсбаду і не міг нас прийняти, бо був дуже зайнятий — так нам сказали.

На прощання дирекція готелю „Інтурист" почастувала нас шампанським, українською і „столичною" горілкою, мінеральною водою, цим разом з льодом, закарпатським яблучним напоєм, зимним і теплим м'ясом.

На стації знайомі прощали нас в сльозах, з квітами. Мовчки чекали, аж потяг від'їхав.

II

Поспішний потяг Львів-Чернівці зупинявся лише чотири рази: в Бурштин - Галичі, Івано-Франківську і Коломиї.

Красвиди від Львова до Ходорова дуже гарні. Зараз біля залізниці на межах, горбах та неужитках бачили ми колгоспників, що пасли корови. Це були переважно старці. На обрії видніли колгоспні будівлі, лани пшениці і стирти соломи. На молотьбі не видно було чоловіків, — молотили збіжжя самі жінки, а до молотілок довозили снопи вантажні авта. Ні на пасовиськах, ні на дорогах коней ми не бачили.

На стації Бортнику, під великим будинком з написом „Овочева база", стояли підводи. На подвір'ї купами лежали дерев'яні скриньки. На Україні скрізь такі скриньки уживають для перевозу овочів кількакратно, не викидають, як в Америці чи Канаді.

Перед Дністром і на південь від нього простелились пасовиська, сіножаті і мочари, на яких розложені були льон і коноплі.

Учитель, з яким я познайомився в потязі, розказував, що в цих місцях колгоспи переважно льняні, бо тут багато води. Мій новий знайомий казав, що учителює він біля Чернівець, заробляє 60 рублів на місяць, має хату і город. Їздив до Львова у справі шкільних підручників.

Незабаром переїхали ми Коршів, де колись була сільськогосподарська школа, минули кілька малих стацій і зупинилися в Коломиї. Двірець гарний, але потребує „сенд блестер", щоб його відновити. Те саме з двірцем у Станиславові, що його перезвали на Івано - Франківськ.

Між Станиславовим і Коломиєю є колгоспи, в яких плекають тютюн. На пасовиськах і стернях бачили ми стада худоби сементальської і ґірнсі породи. Настрашена потягом, худоба бігала по полі, а за нею вганяли пастухи з псами. Корови не виглядали на продуктивних, треба для них американських сіножатей і пасовиск, а не стерні. Прут і Черемош переїхали присмерком. В обох ріках купалися хлопці в природніх „бікіні".

У Чернівцях на стації і в місті чути українську мову більше, як будь-де в Україні. Елеґантний автобус „Інтуриста" завіз нас до готелю. Тут провід над нами, крім Ірини, перебрала довгокоса дівчина Лариса. Вона росіянка, народилася в Казахстані, але так полюбила Чернівці, що на стало там замешкала.

Готель, у якому ми зупинились, старий, але зате має привітний ресторан. Можна було обідати надворі або всередині. Під час вечері грала гуцульська оркестра. Крім доброго українського хліба, який однаково печуть по всій Україні, дали нам іншого печива, винограду і буковинську мінеральну воду. Цитрин до чаю не було. Не було також яєць, які треба замовляти напередодні. Те саме з маслом.

Переночували ми в готелі і наступного дня вирушили оглядати місто.

Лариса розказувала доброю українською мовою, що Чернівці засновано 1675 року. Будинок, де знаходиться тепер міська рада, збудовано в 1843-47 роках за проєктом архітекта Мікуліча. Кінотеатр збудований у 1959 році, має 800 крісел і прикрашає Центральну площу з парком, в якому стоїть пам'ятник Перемоги. Є також в Чернівцях театр ім. Ольги Кобилянської, збудований у 1904 р. за проєктом віденського архітекта. Тепер є тут сім театрів.

Чернівці — центр області, що займає частину північної Басарабії з Хотином. „На 350 депутатів области — казала нам Лариса — є 257 українців, з того 147 жінок. Це — доказ, що на Україні цінять жінок". — На запит, чому довгими березовими мітлами жінки замітають вулиці, вона відповіла: „Черновецькі жінки дуже люблять чистоту". І справді, Чернівці дуже чисте місто. На вагонах трамваю бачив я такого роду написи українською мовою: „Сяє радість на лиці, як є чисті вулиці", „Чистоту любити — значить не смітити", „Зробім місто охайним і чистим!" і по-російськи: „Соблюдайтє чистоту!

До Чернівець, що нараховують тепер 150 тисяч мешканців і займають 94 кв. кілометри площі, прибувають кожного дня колгоспні автомашини з продовольчими продуктами — кавунами, динями, яблуками, грушками і сливками. Буковинські кавуни й дині дуже солодні. Селяни у вишиваних сорочках і сердаках приносять, крім того, на базар у плетених кошиках і торбах різьбарські вироби, вишивки, коралі тощо. Продавши свою продукцію, купують у крамницях що попаде. Бачив я, як купували вони на зиму „валянки", і то чорні, бо гуцули білих не люблять.

Нерадо вдаються в розмову гуцульські жінки, вільно говорили лише під церквою.

На Центральній площі, де ми чекали на тролейбус, щоб поїхати Руської вулицею на базар, бачили високо в небі зграю лелек, які вчили свій молодняк поправно літати. Військова дисципліна, карколомні лети стрілою і колесом приготовляли молодих лелек до далекої подорожі з Буковини в теплі краї.

На базар ми спізнилися, бо то 1-ій годині гуцули вже все продали.

У Чернівцях авт мало, і то здебільша таксівки, які взагалі мають на Україні першенство. Авта гонять по крутих, вузьких вулицях, і від них люди тікають, як гуси. В Америці водій такого авта негайно дістав би „тікет". В Чернівцях курсують також автобуси без кондукторів: до скриньок, що висять в автобусах, люди кидають гроші за переїзд.

ЛИСТОПАДОВЕ...

Плила осіння, мокра ніч
У павутинні тихих снів
І під патиною сторіч
Тулився тьмою княжий Львів.

Лиш в чорних нетрях кам'яниць
Палкий чаївся кулемет
І сфінксом повним таємниць
Зривалась мрія із тенет.

Майнула вулицею тінь,
Упали стріли, перша кров
І воля давніх поколінь
Прийняла Львів у свій покров.

ЮСТ.

28. X. 1963

Іван Поритко

10-РІЧЧЯ СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ КОМБАТАНТІВ

В листопаді 1962 році Суспільна Служба Комбатантів закінчила десятиріччя організованої допомоги українським воєнним інвалідам та немічним кол. українським військовикам - учасникам нашої визвольної збройної боротьби. Завдяки зрозумінні ваги допомоги українським ветеранам та жертвенности української суспільности у ЗДА Суспільна Служба Комбатантів могла розбудувати конечну допомогу нашим найбільше потребуючим землякам.

З допомоги Суспільної Служби Комбатантів впродовж десятьох років користало понад 600 українських воєнних інвалідів, з того 485-ох в Европі, 100 в ЗДА і в Півд. Америці, а решта за залізною заслоною. Через СУВІ, СУВ, ОУК та інші комбатантські централі в Европі уділено допомоги на 45,876.57 дол., безпосередньо самою ССК 4,134.-60, разом в Західній Европі ССК уділила допомоги 50,-011.17 дол. На теренах поза залізною заслоною 4,626.40. У Півд. Америці 3,819.05 та в ЗДА 15,103.25 — разом 73,-559.87 дол. Адміністраційні витрати виносили 1,974.05 долярів. Разом впродовж десятьох років ССК видала 75,-533.92 дол., а зібрала 99,906.-30 дол., з чого кожного року приділювано по 2,000 дол. до Зал. Фонду, який тепер виносить 20,000 дол. та є опроцентований на 4%. Готівка в касі 4,372.38 дол.

Організовану допомогову акцію воєнним інвалідам започатковано в ЗДА ще в 1925 році, зараз по зорганізуванні першої комбатантської організації „Українська Стрілецька Громада". Початком організації сьогоднішньої 10-літньої „ювілятки" Суспільної Служби Комбатантів треба уважати рішення Головної Управи ОбВУА з 22 березня 1953 року, яким покликано окрему Комісію Суспільної Служби при референтурі Суспільної Опіки ОбВУА із такою Управою: сотн. Дмитро Гонта — голова, підполк. Роман Долинський — заст. голови, інж. Іван Скіра та сотн. Петро Содоль - Зелінський, Іван Поритко та пані Ірина Домбчевська і Марія Вовк — члени. Тепер є така Управа: І. Поритко — голова, Ярослав Колодій — заст. голови, Михайло Бурчак, Макар Каплистий, Іван Данківський і Стефан Гула - Шеремета — члени.

Суспільна Служба Комбатантів на протязі 10-ти років виконала велику й відповідальну працю — наладнюючи постійну та систематичну допомогу кол. українським військовикам. З призбираних фондів серед українського громадянства у ЗДА Суспільна Служба координувала поміч, приділяла сталу допомогу тяжче пошкодженим інвалідам і немічним кол. воякам, зокрема самітнім та призначала більші суми на допомогу в Европі.

Тепер, у вільному світі є ще 400 кол. українських військовиків, якими зобов'язане опікуватися українське громадянство, зокрема залишеники в Західній Европі. В Німеччині деяка кількість українських воєнних інвалідів отримує ренти від німецького уряду (коло 140 осіб) або нормальні ставки безробітних. Тільки кілька інвалідів мають постійну або доривочну працю. З усіх цих допомог чи доходів не можна заспокоїти найконечніших потреб. На прожиткове мінімум самітнього інваліда в Німеччині потрібно місячно 300 н.м. Основна рента, що її отримує частина наших інвалідів від німецького уряду за стверджене воєнне інвалідство місячно становить: для 30 відс. інвалідства — 30 н.м., 40 відс. — 38 н.м., 50 відс. — 48 н.м., 60 відс. — 60 н.м., 70 відс. — 80 н.м., 80 відс. — 100 н.м., 90 відс. — 120 н.м., 100 відс. — 140 н.м. Одначе більшість наших інвалідів, як вже сказано, одержує тільки звичайні допомоги від соціяльного уряду, а там ставки цієї допомоги значно менші. Та і кількість потребуючих нашої помочі тут у ЗДА збільшується. Кільканадцять інвалідів переселилися з Европи, кількадесять учасників збройної боротьби у визвольних змаганнях старіються, пересічний їх вік — 70 років, стають немічними та самі вже на свій прожиток запрацювати не в силі, отже нашим священним обов'язком є їм допомогти.

Українці в ЗДА назагал розуміють вагу допомоги колишнім учасникам визвольної боротьби, бо від самого початку включилися в допомогову акцію українським воєнним інвалідам і кожного року в місяці листопаді переводять збірки на Дар Українському Воєнному Інвалідові. Зі зібраних пожертв в сумі 100,-000 дол. уділена допомога дещо злагіднила незавидний стан наших воєнних інвалідів.

Зокрема всі наші комбатантські організації на протязі десяти років організованої праці Суспільної Служби Комбатантів багато часу і труду присвятили листопадовим збіркам Дару Українському Воєнному Інвалідові. Тут хочемо відзначити тих, що найбільше трудилися як збирачі Дару УВІ, щоб допомогти кол. своїм побратимам по зброї, а саме: А. Гуль, Бріджпорт, Василь Грицина, Гартфорд, п-і Н. Лозинська, інж. Антін Артимович, Б. Кашуба, Шикаго, полк. Дмитро Жупінас, Дітройт, д-р О. Утриско, Нюарк, д-р Іван Козак, Ню Йорк, сотн. С. Гнатківський, Амстердам, Дм. Максимів, М. Куцин, Л. Білик і М. Оглюк, Рочестер, Ігор Чмола, О. Кулик, Бофало, полк. Т. Шкарупа, Клівленд, інж. Макар Каплистий, Микола Прасіцький, інж. Іван Черник, М. Гись, М. Матієвич, Гр. Походжай і М. Швець, Філядельфія та Осип Сарахман, Честер й інші побратими у Відділах і Станицях ОбВУА, Братства УСС, Братства кол. Вояків I УД УНА та Об'єднання кол. Вояків УПА. Поза комбатантами допомагають кол. борцям української збройної боротьби громадяни: мґр Т. Рудницький, Пасейк, д-р З. Гіль, Трентон, О. Омецінський, Коговс, п-і Ірина Левицька, Елізабет, Юрій Німилович, Індіянополіс, Стефан Стефанів, Флінт, В. Максимчук, Балтимор, В. Литвинка і В. Білик, Джерзі Сіті, Василь Боднар, Трой, В. Гірний, Бінґгемптон, П. Залиба, Істон, Василь Головчак, Вилмінґтон, Іван Хома, Колчестер, М. Ґречило, Мілвокі, Іванна Гілевич, Гартфорд і інж. Мирослав Лібер, Гари, Павло Кісь, Бебилон та Відділи УККА в Бріджпорті, Джерзі Сіті, Омага, Лорейн, Флінт, Трой. Всім їм належиться признання української громади. В звітуючім році включилася до цієї благородної акції допомоги кол. українським військовикам Українська Радієва Програма під керівництвом відомого громадського діяча п. Михайла Комічака у Питсбургу і зібрала поважну квоту — 322 дол. Багато уваги опіці українським інвалідам присвячують кілька лікарів: д-р Я. Михайлович, д-р Роман П. Смик, д-р Б. Стефурак, д-р Євген Савчин, д-р В. Білецький, д-р Ярослав Коропей, д-р Зенон Гіль, д-р Е. Стецьків, д-р Л. Шанковський, які своїми постійними пожертвами причинялися до гоєння важких ран і болю наших борців за волю.

Годиться теж підкреслити, що на протязі 10-ти років щорічно складали більші суми на допомогу українським воєнним інвалідам такі шановні громадяни: Неоніля Кліш, д-р Володимир Кліш, Марія Клепачівська, Дмитро і Олександра Мачалаба, Зиновія Ярош, Лев Заяць, Василь Подубінський, д-р Роман Климкевич, Стефан Бук, І. Сарвади, Иосиф Жук, Дан Н. Сенчук, Орест Колтунюк, Софія Брезіцька, Павло Паньків, Марта Процьків, Василь Мацук, Варвара Івасютяк, Іван Кучмак, Єлесей Кривобок, Иосиф Зварич, Зенон Ціховлас, проф. Теодор Мацьків, М. Флис.

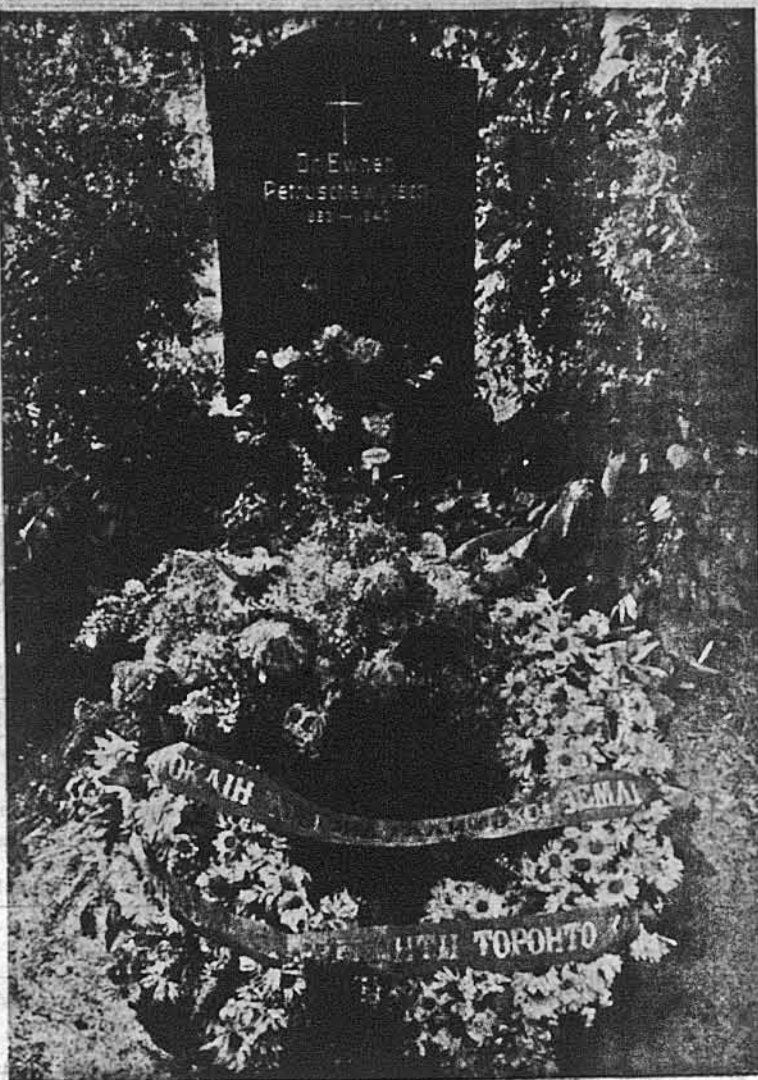
Господарські наші організації, за вийнятком тільки одинокої кредитової кооперативи „Самопоміч" в Клівленді, не присвячували уваги цій важливій справі.

З великою приємністю зазначуємо прихильне ставлення до акції Суспільної Служби Комбатантів наших центральних організацій УККА і ЗУАДК-у, зокрема його президента д-ра Володимира Галана, який допомагав оформити і наладнати працю ССК, що від самого початку користає із усіх збірок ЗУАДК-у.

При кінці годиться звернути увагу на те, що прибутки Суспільної Служби Комбатантів становили жертви українського громадянства, які звичайно залежні від настроїв жертводавців та доброї волі й енергії людей, що посвячують час на збірки. Уважаємо, що опікою українськими воєнними інвалідами повинні більше заінтересуватися наші організації, зокрема наші братські союзи та і від себе щорічно жертвувати на цю ціль.

Помагати колишнім українським воякам - інвалідам — це велике зобо'язання нашого всього загалу супроти тих, що віддали свої сили і здоров'я за волю свого народу. Зокрема зобов'язані пам'ятати про своїх побратимів зброї колишні українські вояки.

Українські інваліди мусять відчути повну і щиру опіку українського суспільства, вони мусять бути свідомі цього, що жертви українського вояцтва знаходять признання українського народу, що своїми щедрими датками у листопадовій збірці виконує тільки свою повинність супроти воїнів нашої визвольної боротьби.

МОГИЛА СЛ. П. Д-РА ЄВГЕНА ПЕТРУШЕВИЧА (1863-1940), президента Західньої Української Народної Республіки в Берліні. В сторіччя його народин, що припадає цього року, відпоручник Об'єднання Українських Правників Еміґрантів у Торонті склав на цій могилі вінок із надписом „Поклін Тобі від Галицької Землі". Заходом цього ж об'єднання буде відправлена в неділю 10 листопада ц.р. о год. 12-ій в полудне в церкві Матері Божої Неустаючої Помочі при вул. Бетирст у Торонті торжественна листопадова панахида за упокій душі президента ЗУНР д-ра Євгена Петрушевича, померлих членів його Уряду та вояків, що полягли за волю Галицької Землі.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА І ВІДЕНСЬКИЙ АРБІТРАЖ

(Закінчення зі сторінки 2-гої)

охоронити Европу від політичного бандитизму".

15-го жовтня 1938-го року передано або вислано меморіял у справі самовизначення Карпатської України канцлерові Гітлеру і всім міністрам та політичним провідникам Німеччини. Делеґація обґрунтувала українські права на Закарпаття на основі етнографічних та історично - правних фактів, роз'яснила політику чеського режиму та мадярсько - польську політику і, на основі права самовизначення народів, домагалася повної незалежности і міжнародної ґарантії кордонів Карпатської України. Міністрові Ріббентропові, перед його виїздом до Італії, передано наш меморіял.

1-го листопада 1938-го року, коли прем'єр Карпатської України д-р о. А. Волошин прибув із своєю делеґацією до Відня, він застав там цілий штаб у стані поготівля. Практично він мав усе потрібне, як ніби в посольстві якоїсь держави. У Відні д-р о. Волошин дістав секретаря Л. Є. Гузара, молодого журналіста, що володів французькою, німецькою, англійською, італійською та румунською мовами, який став правою рукою прем'єра. Треба зазначити, що Делеґація уряду Карпатської України корísталася великою популярністю серед закордонних кореспондентів. Головно французька преса широко розписувалася про українську справу. Цей факт заслуговує на особливу увагу у зв'язку з тим, що французька преса протягом 20 років ніколи не писала про українську справу, ніби такої й не існувало.

Рішення Віденського арбітражу потрясло сумління кожного українця. Після арбітражу прем'єр Волошин вислав був в імені українського уряду до американських братів - українців таку історичну телеграму:

„Ми, уряд Карпатської України, звертаємось до Вас, наші брати за океаном, із закликом заманіфестувати свою солідарність з нами в сьогоднішню рішальну хвилю. Втрата Ужгороду і Мукачева, що є зраненням живого тіла нашої Батьківщини, не захитає нашого твердого рішення сповнити велике історичне завдання. Реальна поміч урядові Карпатської України з Вашого боку, наші брати за океаном, докаже про зрозуміння ваги хввилини".

Цей заклик уряду Карпатської України знайшов широкий відгук. Соборницька еміґрація на всіх европейських та заморських теренах повела плянову акцію допомоги українській карпатській державі.

При цій нагоді варто згадати дещо про працю Комітету Оборони Карпатської України в Ню Йорку, що його очолював як почесний голова відомий борець за українську Пряшівщину в 1918-19 рр. о. Омелян Невицький. Головою комітету обрано о. Беня, а секретарем інж. о. Андрія Кіся. Комітет разом з усіма соборницькими організаціями повів широку міжнародну акцію в користь Карпатської України, організуючи збори, віча і демонстрації і висилаючи десятки телеґрам і меморандумів вирішальним чинникам світової політики.

Д-р Лука Мишуга, редактор часопису „Свобода", який в той час перебував у Лондоні, склав у справі Віденського арбітражу таку заяву:

„Як делеґат Об'єднання Українських Делеґацій в Америці, висланий до Европи для оборони справ Карпатської України на самостійне життя, заявляю, що присуд, виданий у Відні 2-го листопада 1938-го року Роз'ємною Комісією у справі границь Закарпаття, порушує ті етнографічні принципи, які лягли в основу Міжнародної Конференції в Мюнхені і які повинні були бути примінені до населення Закарпаття. Рішення Роз'ємної Комісії є великою кривдою для Карпатської України і для цілого українського народу. Супроти цього американські українці цього рішення не визнають і проти нього протестують".

Завдяки рішучій поставі усіх українців як на рідних землях, так і на еміґрації, Карпатська Україна, хоч і зранена після Віденського арбітражу, зберегла життя, проживши більше як чотири місяці. Для життя народу це дуже короткий час, але треба ствердити факт, що за цей короткий час існування своєї незалежної держави свідомість народу швидко зросла. І коли, внаслідок політичних інтриг її сусідів, прийшов час боротьби не на життя, а на смерть за своє національне існування, всі, як один, стали до боротьби за волю, не страхаючись навіть того, що вони фактично виповіли війну всемогучому німецькому соціялнаціоналізмові та італійському фашизмові, які дали своє благословення мадярам для загарбання Карпатської України.

Відбувся підготовчий з'їзд бувших студентів Лювенського університету

5-6 жовтня відбувся на Союзівці з'їзд колишніх студентів університету в Лювені. На з'їзд прибуло 25 бувших „лювенців" з родинами, разом 50 осіб. Прибули вони з різних сторін східньої Америки як теж деяких міст Канади (Торонто і Монтреаль). З'їхалися ті, які жили і студіювали в Лювені в повоєнних роках, зокрема між 1947 і 1952 роками, коли Лювенський осередок мав найбільше число студентів за ввесь час свого існування.

Це надало особливий характер цьогорічній зустрічі. З'їхалися переважно особисті друзі, об'єднані спогадами спільних студій і праці в студентській громаді. Крім приємности зустрічі з давніми студійними колеґами і приятелями, кожному було цікаво довідатися, як влаштувалися і як живуть його друзі в нових країнах приміщення. Коли після спільної вечері кожний коротко з'ясовував своє життя після виїзду з Лювену, 10-12 років тому, можна було переконатися, що бувші лювенці добилися немалих успіхів. Кілька стали професорами і викладачами американських і канадійських університетів, кілька здобувають собі місце в науковому світі, кільканадцять працюють інженерами на відповідальних становищах, а майже всі активно беруть участь в українському культурному і громадському житті.

Цьогорічний з'їзд бувших студентів Лювену був властиво підготовчим з'їздом чи нарадою для скликання ювілейного з'їзду, в якому повинні б взяти участь усі річники „лювенців" тобто тих, що студіювали перед другою світовою війною і після війни. Цей ювілейний з'їзд запляновано на 1967 рік у Монтреалі. В тому році відбуватиметься світова вистава в Монтреалі і це повинно улегшити приїзд осіб з Европи, бо учасники з'їзду матимуть змогу відвідати виставу. Обрано Діловий Комітет з п. М. Логушом на чолі (Монтреаль). До Комітету ввійшли: інж. Б. Ковалюк, проф. Ю. Бучацький, інж. З. Татарський (усі три з Канади), д-р В. Попович (Бельгія), п. А. Романюк (Бельгія), п. В. Козачинський і проф. Р. Трач із ЗДА. Рішено запросити до Комітету представника передвоєнних річників. На цьогорічній нараді постановлено видати ювілейний альманах з приводу 35-річного існування українського студентського осередку в Лювені, яке припаде в 1966 році. До редакції альманаху запрошено д-ра В. Поповича, д-ра М. Лабуньку, проф. М. Мельника і проф. О. Біланюка (три останні з ЗДА). Рішено перевести референдум в справі зложення одноразової складки для потреб лювенської альма матер.

Може не всім читачам „Свободи" відоме значення Лювенського осередку не лише для кількох десятків українських студентів, які там жили, але посередньо для всієї української суспільности. Лювенський, двомовний університет, французька і фляманська мови, положений у малому бельгійському містечку Лювені біля Брусселі, являється одним з найстарших західньо-европейських університетів. Хоч це католицький університет, на ньому студіюють студенти різних віровизнань. З українців студіювали там студенти греко-католики і православні.

Лювен відомий українській суспільності з того, що там, починаючи з 1931-го року, існувала громада українських студентів з власним гуртожитком. Засновано цей студентський осередок за почином Митрополита А. Шептицького при фінансовій співдопомозі українських економічних установ Львова. Це був час, коли доступ до високих шкіл у Польщі був для українців обмежений, а виїзд на студії закордон був можливий лише для одиниць, що могли собу на це позволити. Тому тих кільканадцять студентів, що могли дістати стипендії на виїзд на студії до Лювену в 1931/32 роках, були справді щасливцями. Після війни опіку над лювенським осередком обняв Архиєпископ І. Бучко а грошова допомога на вдержання його приходила від Апостольської Столиці і від бельгійських католицьких організацій. Також відома американська католицька установа (N. C.-W. C.) дала в 1948-му році більшу одноразову допомогу, що уможливило значне збільшення стипендій і пожвавлення життя всього осередку. Цю допомогу від американських католиків виєднав інж. А. Кішка, який був одним з перших стипендистів у Лювені, і який найбільше причинився до розбудови цього українського студентського осередку. Цей осередок став не лише місцем проживання і студій для кількадесяти молодих українців з різних частин України, але рівночасно центром інформації й пропаґанди української культури і української визвольної справи серед чужих студентів, професорів і бельгійського громадянства.

За цих 32 роки в Лювенському університеті студіювало переходово або і покінчили свої студії більше сотні молодих українців. Звичайно, — це були студенти вибрані з-поміж багатьох кандидатів, вибрані на основі їх здібностей, працьовитости, поведінки і громадської настанови. Не диво, що з-поміж випускників Лювенського університету знаходяться десятки осіб, які сьогодні занимають видатні місця в нашому науковому, культурному і громадському житті. Забрало б забагато місця наводити їх прізвища. Проте з належною пошаною хай буде вільно згадати, що Митрополит української греко-католицької Церкви в Канаді, Кир Максим Германюк був теж студентом лювенської альма матер. Лювенський університет може справді бути вдоволений і гордий зі своїх випускників українського походження, а вони самі є вдячними університетові, зокрема його професорам і ректорові за всю допомогу в критичні повоєнні часи: „їм — заявив п. А. Романюк, один з головних організаторів цього з'їзду — завдячуємо те, чим ми стали в житті і що кожний з нас осягнув".

Б. Ц.

Дар Українському Воєнному Інвалідові

Визвольна боротьба українського народу залишила нам багато воєнних інвалідів, вдів, сиріт і немічних вояків. Вони розпорошені по всіх континентах і останками сил борються за своє фізичне існування, бо не мають сили запрацювати на свій чи своєї рідні прожиток.

Як кожного року в незабутні Листопадові Дні українські комбатантські організації, об'єднані в Суспільній Службі Комбатантів, звертаються до Вас, Українська Громадо в ЗДА:

Зложіть свою щедру пожертву на допомогу Українським Воєнним Інвалідам. Від висліду листопадової збірки залежить доля неодного з наших воєнних інвалідів.

Щиро прохаємо до співпраці в листопадовій збірці Всечесніше Духовенство Українських Церков, всі Українські Організації, Пресу і все Українське Громадянство.

Відданість визвольній ідеї доказується ділами — а не словами!

Суспільна Служба Комбатантів

З українського життя в Буенос Айресі

Нещасливий випадок із редактором Гр. Голіяном.

(єдо) З Григорієм Голіяном, заступником голови Головної Ради УЦР, невтомним просвітянським діячем і головним редактором буенос - айреського „Українського Слова", органу „Просвіти", стався нещасливий випадок; якийсь безвідповідальной автомобіліст збив його з ніг, коли він 7-го жовтня переходив широку авеніду Б. Хусто, що зробилася одною з небезпечніших в Буенос Айресі.

Поліція підняла його, непритомного, і завезла до найближчого шпиталю, де він ще цілу добу пролежав непритомний. На щастя, виявилося, що ніякої кости не зломлено, і ні одного важливого органу тіла не ушкоджено: лише обличчя страшенно побите й розпухле від удару об брук вулиці. Чергове число „Укр. Слова" не вийшло, але існують всі підстави надіятися, що редактор Гр. Голіян довго в шпиталі не затримається і повернеться до своєї публіцистичної діяльности.

Десятиліття САУС-у.

Українська спільнота в Арґентині відзначає місяць вересень, як місяць Українського Студентства. Кожного року українське студентство цього місяця мобілізувалося — відбувало науково - популярні конференції, спортові вправи, концерти, балі дощо. Цього року припало на вересень ще й десятиліття діяльности САУС-у, створеного 20-го вересня 1953 р. Тоді невеличка група студентів українців та арґентинців українського походження поширило серед студентства відозву закликаючи українське студентство на Конституційні Збори, бо мовляв, „українське студентство та студенти українського походження організуються в усьому світі, щоб з'єднаними силами змагатися за національні ідеали".

На заклик ініціятивної групи відгукнулися 25 студентів, які й створили САУС. Першим його головою, до року 1959, був Богдан Коваль, студент права. В 1963 р. в САУС-і вже зорганізовано 150 студентів.

САУС очолювали: в рр. 1959—1960 Олександер Хам, в р. 1961 — Олег Яхно, в р. 1962 — Володимир Бандура, в 1963 — Юрій Іваник.

Десята річниця САУС-у знаходить його в повнім розвитку. По десятьох роках інтенсивної праці, САУС визначився, як одна з активніших українських організацій Арґентини, що не тільки корисно співпрацює з іншими українськими національними організаціями (в останній УЦР трьох членів САУС-у обрано до її Управи), але й провадить успішну співпрацю з арґентинськими, організуючи, пропаґуючи в них та боронячи українську справу.

В 1954 р. САУС став членом ЦЕСУС-у, увійшовши таким чином в загальну українську студентську громаду нарівні з іншими крайовими централями — СУС-а в Европі, СУСТА, СУСК у Канаді та КУСА в Австралії. Того ж року САУС бере участь в III Конґресі Українців Арґентини. В 1959 р. САУС бере участь в Інтернаціональній Конференції Студентства в Лімі, що її скликав Координаційний Секретаріят Національних Студентських Організацій, з участю делеґатів від 70 країн. У цій Конференції представник САУС представляв також ЦЕСУС. При кінці того ж року, кілька членів САУС-у одержують мандати від української студентської організації „Обнова" — представляти її на IУ Асамблеї Інтернаціональної Федерації Католицької Молоді. В 1960 р. члени САУС-у заступали „Обнову" також на XXV Світовому Конґресі „Римський Мир" в Монтевідео Пакс Романа.

Бере участь САУС і в ФЕДЕСЕ — Федерації Демократичного Студентства країн Східньої та Центральної Европи, що охоплює студентські організації хорватів, словаків, словінців, естонців, мадярів, латвійців, поляків і українців. Цього року члена САУС-у було обрано на генерального секретаря ФЕДЕСЕ.

Нам приємно відзначити цю активність українського студентства в Арґентині, що набирає все більшого розмаху й значення, і охоплює та зацікавлює все значнішу частину студентства українського походження, збуджуючи в ньому бажання чимсь прислужитися до визволення країни їх батьків від принизливого визиску й рабства в московській неволі.

Серед відзначувань САУС-у цього рокду, поза різними конференціями та великим балем, треба особливо відзначити дуже вдалі й цікаві виступи його представників через радіовисильню „Кольонія", а також Міжнародній Фестиваль Народніх Танців 29 вересня, в якому взяли участь крім української танцювальної групи УЦР, що тріюмфально завершила цей Фестиваль також арґентинці, еспанці, мадяри, і литовці. Є. О.

ШЛЯХ МОЛОДІ

ЩЕ БІЛЬШЕ УВАГИ ШКОЛАМ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Протягом свого існування наша Спілка завжди була активною, динамічною організацією молоді. Взяти хоча б останній літній сезон. В цей гарячий час, коли завмирає все громадське життя, ми провели велику роботу. Бож відбули ми 11 добре зорганізованих таборів, в яких взяло участь кругло 3000 юнацтва. У вишкільних таборах склало іспити і одержало ступні впорядників і виховників 242 члени юнацтва. У наших Здвигах взяло участь 11 тисяч громадянства, виступало до змагань 80 мистецьких гуртків, 48 спортових дружин. А далі — різні осередкові свята, змагання з українознавства, участь у посвяченні площі під пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні та ін.

Так, все це добре, все це — успіхи. Однак, коли добре призадумаємось, то побачимо, що мусимо ми зробити ще більший натиск, як досі, в дуже важливій ділянці нашого життя, а саме в ділянці шкіл українознавства. Хтось може сказати: ми маємо свою виховну програму, а школами нехай займається Шкільна Рада при УККА.

Так, свою виховну програму ми маємо, і ми далі будемо розгортати всесторонньо нашу працю, однак, крім цього, мусимо звернути якнайбільшу увагу на рекрутування дітей до українознавчих шкіл. Ми це робили дотепер, деякі Осередки фінансово утримують такі школи (хай Ню Йорк послужить прикладом), однак ми повинні докладати всіх зусиль, щоб усе наше юнацтво вчащало до українознавчих шкіл. Ми свідомі того, що реґулярне навчання в школах українознавства дасть кращу змогу дітям опанувати українську мову.

Це буде великою допомогою в нашій виховній праці, а наші юнаки, при складанні іспитів на юнацькі ступні, будуть звільнювані від іспитів із історії та географії України, якщо викажуться додатнім успіхом із школи українознавства.

Розуміючи вагу українознавчих шкіл, ми мусимо залучити всю без вийнятку нашу дітвору до цих шкіл. На шляху нашого життя ми зустрічали багато перешкод, але впертою і наполегливою працею завжди виходили переможно. Хочемо вірити, що й ця акція увінчається повним успіхом.

Тож нам, Боже, в цьому поможи!

Юнацькі табори

Цього літа СУМА успішно провела 11 різного роду відпочинково-виховних та вишкільних юнацьких таборів.

В таборах взяло участь кругло 3.000 членів юнацтва. Всі вони були забезпечені добрими виховниками, а програма до цих таборів була опрацьована такими фахівцями, як д-р Б. Стебельський, проф. Е. Жарський, д-р М. Кушнір.

Під час таборів 242 члени юнацтва, склавши відповідні іспити, одержали ступінь впорядників (1-2 ступень) та виховників 1-го й 2-го ступнів. Командантами таборів були: М. Кармелюк, Е. Курило, Д. Багрій та інші.

11 тисяч народу взяло участь у Здвигу СУМА

Цьогорічний Здвиг СУМА відбувся рівночасно на Оселі СУМА в Елленвілі і в Клівленді.

Здвиг проходив під кличем „Борись і добувайся Батьківщини!" і був присвячений 20-річчю трагічної смерти полк. Є. Коновальця, 50-річчю з дня смерти нашої великої поетеси Лесі Українки і 30-річчю Великого Голоду на Україні.

В міжосередкових змаганнях виступало понад 80 хорів та різного роду мистецьких самодіяльних гуртків, а також 48 спортових дружин. Командантами Здвигу були Г. Цебрій та Б. Футей.

У здвизі взяло участь 11.000 народу. Зараз по здвигу подано в газетах, що це була найбільш величава українська маніфестація - імпреза в 1963 році.

На цьогорічному Здвизі сумівська молодь маніфестувала свою вірність ідеалам, за які боролися полк. Є. Коновалець та Леся Українка.

Заступник губернатора стейту Огайо Бравн з дружиною серед групи сумівців під час Здвигу в Клівленді

Все Юнацтво СУМА за „Відзнаку Фізичної Вправности"!

Важлива ознака здорової молоді полягає не тільки у високому моральному та ідейно-політичному рівні, а й у фізичних прикметах. Тому в програмі нашої Спілки момент фізичного виховання особливо наголошується. Про це в „Правильнику Юнацтва СУМ" сказано: „Упарі з духовим розвитком української доростаючої молоді повинно йти і її фізичне виховання. Гарне, сильне і здорове тіло українського юнака чи юначки повинно бути досконалою структурою для плекання і вияву їхніх духових вартостей. — „В здоровому тілі — здорова душа!" — каже відоме українцям старе латинське прислів'я. Фізичне виховання (тіловиховання) розвиває в людині, а особливо в молоді, цілий ряд таких користей і чеснот що разом із фізичною силою, здоров'ям і гарною поставою — у своїй сумі складаються на повноякісні особливості з такими прикметами характеру, як фізична вправність, загартованість до невигод і готовість успішно поборювати їх, почуття чести у змагу, грі і праці, бистрота, рішучість і обережність, толерантність, дружність, відвага і лицарськість, життєрадість, динамічність, прецизність, сильна і добра воля тощо".

Беручи до уваги ці заложення та користі для молоді, які випливають із плекання фізичної культури, СУМА організує спортові пописи, змагання, спортові команди і секції, які сьогодні є вже широковідомі серед нашого суспільства та спортових круґів. Щоб, однак, дати змогу якнайбільшій кількості нашого Юнацтва піднести фізичну вправність, Головна Управа СУМА, в порозумінні із Українською Спортовою Централею Америки і Канади (УСЦАК), зобов'язалась перевести цього року на цілому терені змагання Юнацтва СУМА за „Відзнаку Фізичної Вправности". Для переведення цих змагань в першу чергу використовувано цьогорічні літні юнацькі табори, окружні та льокальні спортові імпрези тощо.

Знаючи, що одною з передумов допущення до зобов'язуючих все юнацтво іспитів є здобуття „Відзнаки Фізичної Вправности", кличемо все Юнацтво СУМА наполегливо змагатися за здобуття цієї „Відзнаки".

Ю. Куляс
Кер. Фіз. Виховання.

Почалось навчання в Школі Українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку

У половині вересня Школа Українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку почала своє реґулярне навчання. Школа має 8 кляс і до неї ходить понад 200 дітей. Учителями є: проф. Іван Юрченко — директор, ред. Вячеслав Давиденко, Іван Кобаса, пані І. Ласовська, пані Богданна Сидор - Чарторийська.

Навчання проводиться кожного тижня в понеділок, середу, п'ятницю та суботу.

По лінії навчальної програми школа підлягає Шкільній Раді УККА, але удержує Школу нюйоркський Осередок СУМА.

Добра Адміністрація, гарні приміщення, фаховий склад учителів, багато дітвори — все це дає запоруку дальшого росту цієї школи.

Хочеться вірити, що інші Осередки підуть за прикладом Ню Йорку і зорганізують у себе такі школи, а якщо не матимуть змоги зорганізувати, то повинні подбати, щоб усе наше юнацтво вчащало до шкіл українознавства, якщо такі школи у даній місцевості існують.

Лідія Кобаса - Павленко

Нам пишуть . . .

З Лос Анджелесу

Юнацький Відділ вже зорганізовано, почались реґулярні заняття. Присилайте нові матеріяли.

З Шикаґо

Праця у Відділі СУМА ім. Павлушкова іде нормальним кроком. Табори скінчились. Почався спортовий сезон. „Крила" виграли двоє змагань і ведуть у своїй Лізі на три точки. Маємо надзвичайно добру нагоду увійти до найвищої дивізії. Правда, спорт забирає у нас багато енергії. Готуємося до іспитів з юнацтвом, також вживаємо заходів щодо введення нового однострою.

З Бінґгемптону

По відбутті табору, злетів та здвигу почався новий сезон. Юнацтво з захопленням береться до праці. Роботи повні руки, попросту не стає днів у тижні . . .

З Ню Йорку

Осінній сезон почався. Десятки різного роду гуртків самодіяльного мистецтва почали свою працю. Школа Українознавства начисляє понад 200 учнів і має вісім кляс. Масово напливає нове членство в наші ряди.

З Філядельфії

Цього року ми купили дім. Тож уявляєте собі, яка це радість для нашого Осередку, як захоплена дітвора і скільки праці ми вкладаємо. Друзі М. Солтис та М. Бачара з іншими членами Осередку та батьками працюють кожного вечора до пізньої ночі.

Фраґмент із Здвигу СУМА у Клівленді

Учасники вишкільного табору „Лісова пісня", який відбувся на Оселі СУМА в Елленвілі, Н.Й. в днях 11-25 серпня 1963. Інструкторами були: мґр. Є. Гановський, п-ні Ар. Стебельська, д-р Б. Стебельський, Є. Курило — командант, інж. Євген Маланюк, сотн. Л. Футала, д-р М. Кушнір, п-ні Л. Черешньовська, п-ні інж. В. Юрченко.

Вислідй міжосередкових мистецьких змагань під час Здвигу СУМА Схід і Захід

ЗДВИГ СУМА ЗАХІД

який відбувся в Клівленді, Огайо, дня 1 вересня, 1963.

В Оцінній комісії брали участь: проф. Ярослав Барнич — Клівленд, проф. Ярослава Барнич — Клівленд, мґр. Стефан Водиняк — Клівленд, п-і Стефанія Городиська — Клівленд, п. Михайло Рудницький — Дітройт, о. Осип Кришталь — Лорейн, п. Петро Бабич — Кентон, п. Михайло Ярема — Клівленд.

По закінченні виступів самодіяльних гуртків при Осередках СУМА Оцінна комісія рішила:

а) оцінювати кожну точку програми як окрему цілість,

б) не оцінювати виступу Капелі Бандуристок з Осередку ім. гет. Пилипа Орлика з Дітройт-Схід тому, що Капеля своєю мистецькою вартістю переросла межі виступів на Здвизі і, як окрема високомистецька одиниця, не може бути порівнювана з іншими виступами.

Всі члени Комісії одноголосно признали виконавцям такі грамоти:

1. Шикаґо — Осередок ім. полк. Івана Богуна:

Перша грамота — за рецитаторську групу під керівництвом пані Роми Турянської,

Перша грамота — за танцювальну групу (танок „Гуцулка") під керівництвом п. Василя Гринька,

Перша грамота — за вільноручні вправи до слів „Реве та стогне" і „Світить місяць" під керівництвом п-і Марії Яцків. Уклад: п-і Рома Турянська і п. Юрій Косачевич.

Друга грамота — за струнний ансамбль під керівництвом проф. Івана Поваляченка.

2. Шикаґо — Осередок ім. М. Павлушкова:

Перша грамота — за два танці „Обруч". Уклад і керівництво п. Степана Косаковського.

Перша грамота — за вільноручні вправи, виконані разом із Осередком ім. полк. І. Богуна.

3. Шикаґо — Осередок ім. Крут.

Перша грамота — за вільноручні вправи, виконані разом із двома іншими Осередками Шикаґо.

4. Лорейн — Відділ юн. „Ужгород" ч. 38.

Друга грамота — за деклямацію юначок.

Третя грамота — за цілість програми: деклямації і спів.

5. Кентон — Осередок ім. гет. Івана Мазепи.

Перша грамота — за танці „Козачок" і „Подільський козачок" під керівництвом п. Віктора Богуславського

Перша грамота — за мандолінову оркестру під керівництвом п. Володимира Волощука.

6. Акрон — Осередок ім. Короля Данила.

Друга грамота — за деклямації під керівництвом п. Петра Пацули.

7. Янґставн — Осередок ім. полк. Є. Коновальця.

Друга грамота — за мандолінову оркестру під керівництвом п. Василя Гевка, мол.

8. Парма — Осередок ім. Т. Шевченка.

Перша грамота — за деклямацію юначки „Україна"

Друга грамота — за танок „Гопак" із оперетки „Сватання на Гончарівці". Керівник: балетмайстер Леонід Дмитревич.

9. Дітройт-Захід — Осередок ім Київ.

Перша грамота — за танцювальну групу. Танці: „Коломийка" і „Гопак". Уклад і керівництво: п-і Іванна Драґінда.

Друга грамота — за сольоспів в супроводі мандолінової оркестри. Керівник: п. Яків Антоськів.

10. Дітройт - Схід — Осередок ім. гет. Пилипа Орлика.

Перша грамота — за танок юначок „Козачок".

Друга грамота — за танок „Гуцулка - Коломийка"

Друга грамота — за танок „Катерина".

11. Піттсбурґ — Відділ юн. „Конотоп"

Третя грамота — за танки „Гонивітер", „Козачок", „Запорізький герць".

12 Клівленд — Осередок ім. гет. Б. Хмельницького.

Перша грамота — за танок „Веснянка" під керівництвом п. Віктора Богуславського.

Друга грамота — за танок „Журавель". Керівник — п. Віктор Богуславський. Акордеоніст: Олександер Кордупель.

ЗДВИГ СУМА СХІД

Оцінна комісія: п. І. Губіцький — Йонкерс, п. М. Черешньовський — Бруклин, п. Д. Николенко — Бостон.

Мистецькі виступи:

Оцінна комісія признала поодиноким осередкам СУМА такі місця за виконання мистецьких точок:

Осередок Ню Йорк ім. ген. хор. Т. Чупринки

1-ше місце — за виступ хору „Заграва" — під кер. М. Кормелюка,

1-ше місце — за хор молодшого юнацтва — під кер. О. Стратичука.

Осередок Боффало ім. Л. Українки

1-ше місце — за духову оркестру — під кер. П. Вілецького.

1-ше місце — за жіночий хор (під кер. А. Мороза),

1-ше місце — за квартет і октет юначок — під кер. М. Лисака,

1-ше місце — за танки — під кер. Ю. Гудим'яка,

3-те місце — за сольовий танок „Верховина" (мол. юн).

Осередок Бостон ім. В. Біласа

1-ше місце — за мандолінову оркестру під кер. М. Калініченко,

1-ше місце — за танки під кер. М. Франківського,

Осередок Рочестер ім. ген. Гр. Перебийноса

1-ше місце — за мішаний хор під кер. інж. І. Чавса,

3-те місце — за сольовий (дует) танок „Чумак" — кер. П. Балко.

Осередок Філядельфія ім. УПА

1-ше місце — за хороводи — кер. М. Солчіс,

1-ше місце — за танки — кер. М. Солчіс.

2-ге місце — за сольовий танок Чумак (мол. юн. М. Кузевич).

Осередок Трентон ім. полк. Є. Коновальця

1-ше місце — за сольовий танок Чумак (мол. юн. Надраґа),

2-ге місце — за танки — під керівн. О. Надраґи,

Осередок Йонкерс ім. 30-го Червня

1-ше місце — за музичний ансамбль — під кер. проф. В. Губіцького,

2-ге місце — за танки — під кер. Уздейчука,

1-ше місце — за сольо на акордеоні (І. Овсак).

Осередок Сиракюзи ім. Базар

2-ге місце — за хор юначок під кер. В. Жмура

3-тє місце — за танки під кер. І. Піґуляка.

Осередок Бруклин ім. Т. Шевченка

1-ше місце — за вільноручні вправи — під кер. В. Сметанюка,

1-ше місце — за виступ акордеоністів (мол. юнацтва)

Відділ Ю. СУМА — Бінґгемтон „Станиславів" ч. 36

1-ше місце — за мистецьке слово — під кер. Є. Курила.

Окремо відмічено учасників Вишкільного Табору, за виконання „Молитви Українського Революціонера", на тлі пісні — під кер. Є. Курила і М. Кормелюка.

День сумівської молоді в Шикаґо

Як і кожного року, Осередок СУМА ім. Павлушкова в Шикаґо, крім участи в юнацьких злетах та зриві, влаштував своїми силами День Сумівської Молоді. Цей День проходив під кличем „Борись і добувайся Батьківщини". Програма дня складалася з святочної та розвагової частин. Головним промовцем був — д-р М. Гута з Канади. Від Г. У. СУМА вітав присутніх адвокат Ю. Куляс.

В цій імпрезі взяло участь понад 1800 гостей та 500 членів організованого юнацтва і старшого членства.

З признанням треба ствердити, що під кожним оглядом це свято Молоді відбулося на високому рівні.

Л. К.

Леонід ПОЛТАВА

СУМІВСЬКА — МАРШОВА

Вгору прапори, слухай наказ;
Де б не прийшлося нам жити —
Більшого щастя нема для нас,
Як Україні служити!

(Приспів):
Гартуйсь!
Гартуйся, зміно молода!
Гуде земля від нашої ходи, —
Солод-солодка у Дніпрі вода —
Ми нап'ємось Дніпрової води!

Солод-солодка у Дніпрі вода —
Ми нап'ємось Дніпрової води!

Вгору прапори, вгору серця!
Гордо несім нашу славу:
Нині — сумівця, завтра — бійця
За Українську Державу!

(Приспів):
Гартуйсь!
Гартуйся, зміно молода!
Гуде земля від нашої ходи, —
Солод-солодка у Дніпрі вода —
Ми нап'ємось Дніпрової води!

Солод-солодка у Дніпрі вода —
Ми нап'ємось Дніпрової води!

На сумівському таборі

Галя Бадяк

На сумівському таборі
Літній час ми провели,
Всі веселі та щасливі
На „Сумівці" ми були.

Там ми квіточки збирали,
Різних барв вони були,
І на Івана на Купала
Ми віночки з них плели.

Їх ми кидали на воду,
Ті віночки, що плели,
В радісних іграх-забавах
Вечір той ми провели.

Написала *Галина Бадяк*, молодша юначка СУМА, учениця VI кляси Школи Українознавства.

Новий Відділ Юнацтва в Лос Анджелесі

З приємністю повідомляємо, що в Лос Анджелесі заходами Богдана Гірки створено Відділ юнацтва СУМА. Вже кілька місяців реґулярно працює кілька роїв. Сподіваємося, що в скорому часі Лос Анджелес матиме сильний юнацький відділ і стане центром сумівської діяльности для західнього узбережжя.

Виховну працю в цьому Відділі ведуть О. Долинюк, пані Л. Маринович та Богдан Гірка.

Новому Відділові бажаємо успіхів у дальшій праці.

Мапа України

Заходами Головної Управи СУМА та Осередку ім. Павлушкова в Шикаґо видано великого формату кольорову мапу України. На мапі чітко позначені етнографічні межі України, а також границі України за часів Володимира Великого, Богдана Хмельницького і в періоді української державности 1918 - 19 рр. Ціна $ 1.65. Рекомендуємо її Осередкам СУМА та всім українським родинам. Мапу видало американське видавництво „Тема" в Шикаґо.

Як я провела свої вакації

Скінчилася наука. Я дуже втішалася, коли батьки записали мене і мою молодшу сестру до відпочинково-виховного табору на Оселі СУМА. Нетерпеливо чекала того дня, коли вже туди поїду. Нарешті той день прийшов і я разом із сотнею юнаків та юначок від'їхала до табору.

Наш табір носив цього року ім'я Лесі Українки. Комендантом табору був п. Микола Кормелюк. І так почалося моє довгождане таборове життя.

Кожного ранку, після голосної трубки „Вставайте всі враз", робили ми руханку, спільно молились, снідали і порядкували кімнати. Після того маршували роями на зайняття — ґутірку. Я дуже люблю ґутірки. Ми сідали на зелену траву під високими дубами, а наша виховниця розповідала нам про Лесю Українку або українських повстанців. Крім того ми співали багато пісень і бавились. Зголоднівши, верталися до табору на обід. Ох, який смачний обід у таборі на сумівській Оселі!

Після обіду, по одногодинним відпочинку, звичайно бував найбільший рух. Це всі таборовики і таборовички вирушали над наше улюблене озеро і гірську річку. Я дуже люблю купатися, тому, опинившись в озері, перепливала його кілька разів.

О год. 5-ій вечора нам привозили над озеро підвечірок. Після того відбувалась коротка ґутірка на загальні теми. О год. 6.30 ми вечеряли, а далі займались спортом. Точно о год. 8.45 відбувалась вечірня молитва. О год. 9.15 знову трубка з закликом "Ніч йде . . . добраніч . . ." і ми, напившись і помолившись, засипали кріпким сном.

Леся Цебрій із сестрою Христею

Так проминуло 6 тижнів веселого життя. Під час таборування ми влаштовували імпрези, сумівські вогні, святоіванську ватру та юнацькі забави. На таборі нас учили бути добрими сумівками і українками. Завжди пригадую сумівську пісню, яку ми співали на таборі: „Дай нам, Боже, для Рідного Краю українські серця зберегти".

Леся Цебрій, 10 років, рій „Дзвіночки", учениця 6-ої кляси Школи Українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку.

Сторінка Спілки Української Молоді Америки
„ШЛЯХ МОЛОДІ"
Рік VIII Ч. 5 (78)
Редагує: І. КОБАСА
"THE YOUTH'S PATH"
Page of the Ukrainian American Youth Ass'n., Inc.
Editor: I. KOBASA
Адреса: P. O. Box 211, Cooper Sta., New York 3, N.Y.

Англомовна монографія про життя Агапія Гончаренка

На книгарських полицях появилася нова праця д-ра В. Луцева та мгра С. Луцева про першого свідомого українського емігранта в ЗДА о. Агапія Гончаренка. Повна назва цієї праці: "Ahapius Honcharenko and the Alaska Herald." Вийшла вона в видавництві д-ра В. Луцева "Slavia Library", що має вже на свойому конті дві інші цінні праці, а саме „Екс лібріс медікорум", тобто праця й альбум, до речі перша в англійській мові, про медичні книжні знаки та "Ukrainian and the Polish Revolt of 1863", цікава розвідка про те, чому українці не підтримали польського повстання з 1863 р. Обі книжки здобули прихильні, різномовні рецензії.

Вертаючися до цього нового видання, треба ствердити, що праця на дану тему давно була потрібна, особливо важна вона тим, що якраз тепер Т. Луців зорганізував спеціяльний комітет, що поставив собі за завдання домагатися петиціями від Каліфорнійського стейту викупу хутора Гончаренка від теперішнього власника, під створення стейтового парку й музею Гончаренка.

Праця поділена фактично на дві частини. Одна, — це монографія В. Луцева про життя й творчість Гончаренка та аналіза його часопису „Аласка Геральд - Свобода", а третя частина, опрацьована Т. Луцевим, — це вельми цінні вирізки з преси про те, що американці писали про Гончаренка. В додатках бачимо примітки, використану літературу й список осіб, що виступають в монографії.

На 120-ох сторінках праці цікаво й доволі лаконічно розказано про життя й працю Гончаренка. Життя цієї визначної людини повне цікавих пригод, він виявляє посвяту для рідного українського народу, а його праця для України, для емігрантів із бувшої російської імперії, особливо для жителів Аляски вельми цінна. Із праці бачимо, що о. А. Гончаренко — священик-революціонер, котрий сміливо виступив проти московського самодержав'я, був усе життя жорстоко переслідуваний царськими опричниками. Його арештовано за революційні писання в Греції, на нього зроблено атентат в Єгипті. Його переслідувано в Англії та у ЗДА аж до останніх днів його життя. Праця про Гончаренка цінна тим, що В. Луців фактами доказує, чому Гончаренко виступив проти облудних московських революціонерів - імперіялістів Герцена, Бакуніна та інших, з якими спершу співпрацював, а приятелював із Гарібальді та Мацціні — італійськими революціонерами. Для дослідника української американської еміграції праця цінна, бо подає не тільки початки нашої еміграції в Америку, але й аналізує тогочасне довкілля й життя в ЗДА. Не менш корисна праця для історика - американця, бо в монографії наглядно розказано про життя мешканців Аляски після викупу Аляски урядом ЗДА від москвинів, про кривди, заподіяні тимчасовою військовою владою, а ще більше про визиск населення Гочісонською компанією, проти котрої гостро боровся Гончаренко, що й довело до припинення урядом ЗДА видавання субсидії на друк газети „Аласка Геральд - Свобода".

Додамо, що найповажніші праці американських істориків поминали постать видавця першої газети на Алясці або мовчанкою, або коротким реченням у примітках. Цікаво, що навіть у рекордах Конгресу ЗДА ім'я Гончаренка перекручене на „Пончаренко", а його національність подана „Рашен тартар". Всі ці речі висвітлив і справив В. Луців у своїй праці.

Безперечно, що не все в праці досконале. Тут є й певні недотягнення. На нашу думку працю варто було поширити. Мабуть, відсотково, в праці за обширно сказано й про Україну; хоч книжка призначена для англомовного читача, а багато з них про Україну не знають. У праці подано, що цар Микола І отруївся, а в енциклопедіях я знайшов, що він помер від простуди.

Ця піонерська праця двох Луцевих заслуговує беззастережно на підтримку й поширення між своїми й чужими.

д-р Йосиф Дачкевич

Замовляйте:
Slavia Library
58 Culloden Rd.,
Stamford, Conn., USA
Ціна: $ 2.00; в оправі — $ 2.50.

о. Дмитро Савка

ПОТРІЙНЕ ТОРЖЕСТВО В АЛЛЕНТАВНІ

В неділю, 3-го листопада ц. р. Українська Православна Парафія Пречистої Діви Марії в Алентавні празнує потрійне торжество: Благословлення нововідмальованої церкви, і новозбудованого Іконостасу і 50-літній Ювілей Сестрицтва Пресвятого Серця Ісуса Христа!

Ті ювілеї свідчать про те, що Всевишній Господь Бог видимо благословив і благословить нашу парафію й громаду на протязі більше як 50 літ, а саме:

В 1910 р. стараннями бл. п. о. Нестора Дмитрова й малої горстки парафіян, що недавно приїхали до ЗДА з Рідного Краю, закуплено Єпископальну Церкву при 803 Норт Фронт вулиці враз з парохіяльним домом, яка служила Вірним як парохіяльна церква до 1916 р.

У згаданому році із-за скорого розросту громади заходами бл. п. о. мітрата Антона Лотовича побудовано нову муровану, у візантійському стилі церкву, яка пишається сьогодні своїми 5-ма копулами й трираменними хрестами на горбочку при Фулертон і Катасаква вулицях, і віддано її під Покров Пречистої Діви Марії, а стару церкву перебудовано на парохіяльну залю Народний Дім для релігійно-національних потреб громади.

В 1940 р. стараннями бл. п. Иосифа Филими розмальовано церкву Преч. Діви Марії у візантійському стилі, а в 1960 р. душпастирювання о. Дмитра Савки обличковано церкву знадвору, відновлено й відмальовано старі вже мальовила в церкві, а в 1963 р. збудовано в ній величавий Іконостас.

В 1962 р. розбудовано стару залю — Народний Дім у модерну парохіяльну Централю коштом пів мільйона долярів, яка є найкращим і наймодернішим рекреаційним осередком на цілий Алентавн, яку поблагословлено в неділю 9-го червня 1963 р.

В 1913 р. старанням бл. п. о. Михайла Кузева зорганізовано при церкві Пречистої Діви Марії Апостольство Молитви в злуці з Пресв. Серцем Ісуса Христа. Згадане Сестрицтво під проводом довголітньої предсідниці, Парані Лаби вложило багато праці при розбудові церкви й громади. І сьогодні Сестрицтво Пресв. Серця Ісуса Христа відзначає свій золотий 50-літній Ювілей. 50 літ, це довгий період часу праці, терпінь, недоспаних ночей в кожній організації, а спеціяльно в церковній на американському континенті.

Як сучасний душпастир згаданої парохіяльної громади бажаю обильного Божого Благословення Всім моїм Парохіянам, які причинилися своєю важкою працею і жертвами до розбудови церкви, парохії й громади! Спеціяльно бажаю обильних Божих ласк сучасному Парохіяльному Зарядові під проводом довголітнього голови, Івана Гуцайлюка, Сестрицтву Пресв. Серця Ісуса Христа під проводом довголітньої предсідниці, Парані Лаби з приводу Золотого 50-літнього Ювілею, Молодому Сестрицтву під проводом предсідниці, Марії Воросяк, Українсько - Американському Клюбові під проводом голови, Володимира Джодика і всім церковно - національним Організаціям, що гуртуються біля нашої Церкви й громади й своєю працею й жертвами допомагають церкві й громаді!

Сьогодні велика радість огортає не лиш моє серце, але теж і серця всіх моїх дорогих парохіян, що сьогоднішнє Потрійне Торжество нашої Церкви й Громади очолює Своєю присутністю наш улюблений Владика Митрополит Кир Богдан, Первоієрарх Української Православної Церкви в Америці.

● **Британське міністерство летунства** вперше оприлюднило світлину нового бойового літака „ТСР-2". Новий бомбовик може летіти із швидкістю 760 миль на годину у низькому леті та 1.400 миль на годину у великій висоті. Крім викидень на бомби, він вивінований у надзвичайно вразливі радарні споруди та радіову і телевізійну комунікаційну апаратуру. Австралія плянує закупити ті літаки для своїх збройних сил.

Дітройт відзначив 15-річчя УНРади

Українське громадянство Дітройту 29-го вересня урочисто відзначило п'ятнадцятиліття існування Української Національної Ради на чужині. У святочно прибраній залі Українсько - Американського Осередку зібралися дві генерації українського народу на чужині: старша генерація, що була творцями Української Народньої Республіки й героїчно боролася з завойовницькою комуністичною Росією в 1918 - 20 роках та нова, яка перенесла комуністичні експерименти в Україні й після другої світової війни включилися в активну працю продовжувати історичну традицію нашого народу.

Святочні збори відкрила одумівка, панна Галина Колосюк, яка в вступному слові згадала поляглих синів і дочок українського народу за волю й незалежність України та свіжу втрату, визначного письменника, політичного трибуна і віце-президента УН-Республіки в екзилі сл. п. Івана Павловича Багряного.

Збори мовчанкою вшанували пам'ять визначних творців і діячів Державного Центру які відійшли у вічний спочинок у післявоєнні роки на чужині.

З доповіддю на тему „П'ятнадцятиліття УНРади і його вимоги" виступав голова місцевого Товариства Прихильників УНРеспубліки п. Василь Колосюк. Доповідач відмітив політичні заслуги українського перед парляменту-УНРади за час її існування та накреслив ряд практичних заходів праці Товариства для зміцнення Державного Центру.

Після доповіді збори схвалили тексти привітальних телеграм: президентові Української Народньої Республіки, докторові Степанові Витвицькому, голові Президії Української Національної Ради, інженерові Осипові Бойдуникові та голові Виконавчого Органу УНР — Миколі Лівицькому.

В мистецькій частині панна Л. Захарків продеклямувала вірш Олеся, що своїм змістом відтворює героїку національної революції українського народу. У другій точці мистецької програми Ансамбль Капелі Бандуристів проспівав кілька пісень на тему романтики національної революції та визвольних змагань 1918 - 1920 років.

В інтерв'ю з автором цього репортажу, голова Товариства Прихильників УНРеспубліки п. В. Колосюк сказав, що він вірить у майбутній успіх Державного Центру, бо відрадним явищем є те, що в Товариство включається молодь, яка виросла і сформувалася вже тут, на еміграції. Ця молодь здобула освіту в американських університетах і не згубила свого національного почуття і гордости з історії українського народу. В Товаристві працює секретаркою мгр панна Лариса Витвицька, а також приймає діяльну участь мгр панна Галина Колосюк.

Ст. Федорівський

З приводу першої річниці Радіової програми в Дітройті

Живе слово звичайно має багато більший вплив на почування людини, як писане. Воно швидше розбуджує людську уяву і швидше спонукує до діл. Коли промовляє не аматор, а мистець слова, то коло його слухачів постійно збільшується, і він здобуває собі широке признання.

Маю на думці одну з найкращих українських радіових передач на терені ЗДА, — передачу ОО Василіян у Дітройті. Почали свою програму ОО Василіяни рік тому після переїзду з Шикаґа до Дітройту, спершу як півгодинну. Однак через рік мусіли продовжити час передачі до повної години з огляду на те, що на терені Великого Дітройту це єдина українська радіова передача.

Чим замітна ця програма? Для українців вона цінна під багатьома оглядами. Вона цінна глибокими духовними науками, які є пляново підбирані і пов'язані з біжучими святами. Ці науки знаходять вдячних слухачів у першу чергу серед хворих, немічних та старших, яким важко дістатися до своєї церкви. Вони, може, зворушують сумління тих, які з різних причин, може, навіть протягом довгих років, стратили зв'язок зі своєю церквою. Для всіх інших вони вносять слова потіхи і розради, і є правдивою насолодою для спрагнених людських душ. Український слухач має змогу послухати також цікаво подані короткі доповіді на вибрані теми, як наприклад, Образки з життя Страдальної Церкви в Україні, Образки з життя наших Єпископів - Страдників, вибрані серії з різних ділянок життя, та дискусії на актуальні теми. Радіова передача ОО Василіян відмічує окремими монтажами усі національні торжества, як Свято Соборности, Крути, Листопадове свято, проголошення Карпатської України та інші. Програма подає найновіші вістки з церковного українського життя у світі і громаді, та оголошення численних українських організацій. 15-хвилинна англомовна частина програми передається для українців тут народжених, які не розуміють добре української мови, як теж інформує американців про українську громаду.

Передачі є переплітані відповідно добираними релігійними і світськими платівками. Раз на місяць програму виконують учні народної школи і вищої школи (гайскулу) при парафії Непорочного Зачаття у Гемтремку, Миш. Невтомним керівником програми є о. д-р Волод. Гавліч, участь беруть о. парох і ігумен Інокентій Лотоцький, ЧСВВ і оо. Ярема Барнич і Патрикій Пащак, ЧСВВ. Керівник програми і радіова стація одержують постійно численні побажання і ґратуляції від слухачів.

У першу річницю існування радіових передач оо. Василіян у Дітройті висловлюємо на руки її керівника побажання гарних успіхів у тій такій корисній і відповідальній праці для Бога і України.

Зенон Василькевич

ЗАКЛИК

До всіх членів ДОБРУС'у, бувших членів і прихильників

Високошановні панове і друзі!

Усіх нас болюче вразив сумний факт смерти Івана Павловича Багряного.

Пригадаймо собі 1945-й рік, коли українська еміграція зібралася по таборах у Німеччині. Нікому було виявити наші бажання, болі і політичні погляди, боронити нашу гідність і боротися за рівноправне місце в українській еміграційній громаді. І тому нас ігнорували і зневажали...

І. П. Багряний взявся нас організувати. То була дуже трудна, невдячна, але потрібна праця. Він очолив революційно - демократичний рух і був весь час надхненником його. Завдяки його ініціятиві й зусиллям постала УРДП, а пізніше ДОБРУС і ОДУМ. Ці організації включили підсовєтську еміграцію в громадсько-політичне життя еміґраційного суспільства, гідно репрезентували її і мають на своєму конто чимало національно-вартісних акцій і протибольшевицьких виступів.

За це ми — ДОБРУС'івці — обрали І. П. Багряного почесним членом ДОБРУС'у. За це тепер ми повинні вшанувати світлу Його пам'ять не тільки теплим словом подяки і признання, а також продовженням тієї праці, якій фанатично служив І. П. Багряний до останнього віддиху.

Тому Головна Управа ДОБРУС'у в ЗДА разом з засновниками й активними діячами нашого Об'єднання закликає всіх теперішніх і бувших членів ДОБРУС'у, а також усіх наших прихильників — об'єднаймося й активізуймося, бо сьогоднішня ситуація потребує саме нашої дієвої участи у праці української політичної еміграції.

Ню Йорк, 5-го жовтня 1963 р.

А. Гудовський, Я. Величко, В. Гришко, М. Степаненко, Ів. Несенюк, П. Павлович, В. Андрієвський, С. Кулик.

Заслужений успіх

Товариство прихильників Української Народньої Республіки в Рочестері, Н. Й. при допомозі політичних організацій, які підтримують Державний Центр — УНРаду, 25-го серпня влаштувало свій пікнік.

Цей пікнік мав повний моральний і матеріяльний успіх тому, що він був улаштований не виключно для членів товариства і припадкових гостей, а для всієї української рочестерської громади. Успіх завдячуємо обставині, що Управа товариства, Контрольна Комісія й Управи організацій, при співучасті активних членів підійшли до влаштування пікніку з обдуманим пляном та перевели організацій ну працю. Ця праця мала добрі наслідки. Вже до дня пікніку продано 261 квиток, а на самому пікніку принагідним гостям продано ще 30 квитків.

Прибуток з квитків виносив $ 291, покривав кошти оплати парку (площі), оркестри, друку квитків і летючок і давав чистого прибутку $ 140.

Також заздалегідь вдало приготовано буфет, який складався з уміло дібраних харчів та різних напоїв.

У приготуванні буфету велику заслугу має наше патріотичне жіноцтво — дружини членів нашого товариства. Вони дали жертвенну працю у приготуванні буфету й працю на пікніку. Між ними були пані, що дарували до буфету голубці, вареники, смажену капусту, пиріжки, ковбаски й інше.

На пікніку були й американці різних етнічних груп. Вони хвалили українські страви, які їм дуже смакували. Уладжена льотерія дала круглих 50 долярів. Дохід із буфету й льотерії виносив $ 285.00, а вся імпреза дала чистого прибутку $ 425.00.

Із цеї суми Управа товариства ухвалила переслати до Об'єднання Прихильників УНР (УФК) $ 300. для УНРади.

Гарно бавились на пікніку молодь і старші громадяни при звуках української оркестри п. Е. Григоренка.

Пікнік відбувся у Віллов Пойнт Парку.

Д. Е.

ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНИЙ ІНСТИТУТ НТШ І ОбВУА

УРОЧИСТА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

для вшанування 45-их Роковин

ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ

— відбудеться —

в суботу, 2-го листопада 1963 р. в год. 6-ій веч. в залі Укр. Інституту Америки, 2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. Сот. З. Стефанів: Відкриття.
2. Проф. М. Заклинський: „Наша оборона Львова в листопаді 1918 р."
3. Д-р В. Бемко: „Державний Секретаріят Військових Справ Зах. обл. УНР".
4. Сот. д-р І. Козак: Закриття.

Вхід вільний — Гостям раді.

Дирекція УВІ Інституту НТШ
Управа Відділу ОбВУА в Ню Йорку

Почуваємося до обов'язку пояснити Шановним Спонзорам, Клієнтам і Слухачам Радіо-передачі

ім. ВОЛОДОМИРА БЛАВАЦЬКОГО,

яка є надавана зі станції WTEL — на хвилях 860 кожної суботи від години 8-ої до 9-ої в ранці, що 26-го жовтня цього року вище названа передача

НЕ ВІДБУЛАСЯ

з причини

ТЕХНІЧНОЇ АВАРІЇ на НАДАВЧІЙ ВЕЖІ

цієї станції.

НАСТУПНА ПЕРЕДАЧА

відбудеться, в суботу 2-го ЛИСТОПАДА ц. р., як завжди від 8-ої до 9-ої в ранці з тієї ж станції WTEL — на хвилях 860.

Коли б в майбутньому стався знову припадок, що з технічних причин програма ім. Володимира Блавацького не відбулася, просимо Шановних Слухачів висловлювати своє незадоволення телефонічно на число

GL 5-9200

Щиро дякуємо за дотеперішню підтримку і увагу до нашої Радіо-передачі та поручаємося ласкавій пам'яті на майбутнє.

Евдокія ДИЧКО-БЛАВАЦЬКА
Керівник радіо-передачі ім. Вол. Блавацького у Філядельфії

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

— влаштовує —

в НЕДІЛЮ, 3-го ЛИСТОПАДА 1963 року

в год. 6:00 вечером

в залі **Washington Irving High School**

при 17th Street & Washington Irving Place

Листопадову Академію

присвячену

45-им РОКОВИНАМ ЛИСТОПАДОВИХ ДНІВ

В ПРОГРАМІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ:

Листопадове слово — Д-р В. ПАЛІДВОР
Дівочий Хор УМІ — Філядельфія, дир. Ю. Оранський, акомп. О. БІЛИК
Смичкова оркестра УМІ — Ню Йорк, дир. Проф. В. ЦІСИК
Галина МИНАЙВ, контральто, гостинний виступ оперової співачки з Арґентини
Г. ШИРЕЙ, меццо-сопрано
Т. ТЕРЕН, баритон
О. ОМЕЛЬСЬКИЙ, фортепіян
Я. ЛАСОВСЬКИЙ, скрипка
Н. ЮРЧЕНКО, рецитація

ЛИСТОПАДОВА ПАНАХИДА ЗА ПОЛЯГЛИХ ГЕРОЇВ

відправиться — в церкві св. ЮРА — в Ню Йорку

в суботу, дня 2-го листопада ц. р. — в годині 8:00 вечора

СПІВАЄ ХОР „ДУМКА"

Дня 3. ЛИСТОПАДА ц. р. місцевий Відділ ОбВУА, при співучасті інших Комбатантських та Жіночих Організацій переводитиме біля українських Церков Великого Ню Йорку ТРАДИЦІЙНУ ПУБЛІЧНУ ЗБІРКУ ПОЖЕРТВ на Дар Українському Воєнному Інвалідові.

ЗАКЛИКАЄМО ВСЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ В АКАДЕМІЇ

Увага! ОбВУА! Увага!

Заповіджена на день 16-го листопада ц. р. урочистість декорування „Воєнним Хрестом" наділених цією відзнакою Побратимів-Вояків з незалежних від нас причин **НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ** в тому дні, а зате **ВІДБУДЕТЬСЯ**, з незміненим зрештою порядком, 23. листопада 1963 р.

Управа Відділу ОбВУА Ню Йорк

Увага! ФІЛЯДЕЛЬФІЯ й ОКОЛИЦІ! Увага!

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ПАНІ

д-р Марія Клячко і Єва Піддубчишин

відомі наші інтелектуалістки з Колюмбійського Університету, після одномісячного недавнього побуту у Львові, Києві, Одесі, Ялті, Полтаві Харкові та в інших містах і місцевостях, як теж після тритижневого побуту в теперішній Польщі, виголосять доповіді про свої

ВРАЖЕННЯ ІЗ ПОБУТУ В УКРАЇНІ

Ці доповіді будуть виголошені у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ в залі ПАРАФІЯЛЬНОЇ ШКОЛИ при 24-ій вулиці,

в неділю, 3-го листопада 1963 року

о год. 6:30 вечора

з згодом і в інших містах.

Про численну приявність нашого Громадянства на цих доповідях просить

УПРАВА ВІДДІЛУ УККА у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

✝

З глибоким жалем подаємо сумну вістку, що 18-го жовтня 1963 року у Женеві, Швайцарія, спочив

проф. д-р інж.

ОЛЕКСАНДЕР КОВАЛЕНКО

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

АБСОЛЬВЕНТИ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ та УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої Тети

бл. п. ОЛЕНИ ЛЕВИЦЬКОЇ

складаємо 15 долярів на Дар Українському Воєнному Інвалідові.

Клавдія, Михайло і Рена ЧОРНОДОЛЬСЬКІ

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Тризуб" — „Юрик Тракерс", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи; відбудуться в **неділю, 3-го листопада 1963,** о год. 2.30 по полудні, на грищі при 29-ій та Камбрія Вулицях у Філядельфії.

УСК Ню Йорк — СК Елизабет, мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу, відбудуться в **неділю, 3-го листопада 1963,** о годині 2.30 по полудні, на грищі Фаршерс Гров у Юніон, Н. Дж.

„Чорноморська Січ" Нюарк — Бостон СК, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи, відбудуться **в неділю, 3-го листопада 1963,** о год. 2.30 по полудні, на грищі „Челзі Меморіял Стадіон" у Бостоні.

НОВИЙ СКЛАД ОЛІМПІЙСЬКОЇ ЗБІРНОЇ ФУТБОЛУ ЗДА

Невдачі репрезентації Футболу ЗДА в Панамериканських Ігрищах у Бразилії приневолили Олімпійський Футбольний Комітет ЗДА змінити склад збірної ЗДА на Олімпійські Ігрища. Зі складу, який грав у Бразилії, задержано сімох змагунів, в тому і українця Мирона Красія, який понисався в трудних зустрічах Панамериканських Ігрищ. Дев'ять інших змагунів виключено зі збірної через слабу гру, а двох через те, що вони втратили право грати в Олімпійських Ігрищах.

Залишену сімку доповнено десяти новими змагунами, яких вибрано на пробних змаганнях кандидатів на олімпійських репрезентантів футболу ЗДА в Шикаґо

В цій олімпійській дружині залишився тільки один українець Мирон Красій, бо досвідченого репрезентанта ЗДА Зенона Снилика та Едварда Мирфі з Шикаґо мусів Комітет зняти зі складу через те, що вони виступали в збірній ЗДА в грах за Чашу Світу. Згідно з правильником Міжнародного Футбольного Союзу з 1962 року учасники гор за Чашу Світу не можуть змагатися в Олімпійських Ігрищах. За словами секретаря Футбольного Союзу ЗДА Дж. Баррісківа, втрата цих двох добрих змагунів є болючою для збірної ЗДА, але сталося це тому, що Союз користувався цими змагунами в грах за Чашу Світу, маючи надію, що в згаданому правильнику буде признаний виімок для молодого ще Футболу ЗДА.

Збірна ЗДА гратиме спершу в групі чотирьох країн: Мехіко, ЗДА, Панама і Голляндські Атиллі. Щойно переможець цих елімінацій, розіграних в Америці, поїде на Олімпійські Ігрища до Токіо.

„ЛЕВИ" ШИКАҐО СПАДАЮТЬ ДО ПЕРШОЇ ДИВІЗІЇ

Шикаґо, 20 жовтня. — Футбольна дружина шикаґовських „Левів", яка повних 13 років змагалася у Вищій Дивізії Національної Футбольної Ліґи Шикаґа, програла 1:5 свої передостанні мистецькі змагання сезону з італійською дружиною „Марунс" і внаслідок цієї невдачі остаточно відійде до Першої Дивізії — Північ. В 1950 році „Леви" здобули були чемпіонат Першої Дивізії і цим самим аванс до Вищої Дивізії, але в цьому сезоні не повелося футболістам „Левів" і вони мусять розпрощатися з найвищою клясою футболу Шикаґа. Віримо, що ця розлука потриває тільки один рік після якого у Вищій Дивізії гратимуть вже дві українські футбольні дружини, бо саме в цьому році дружина СУМА „Крила" заслужила собі першим місцем у Першій Дивізії на аванс до Вищої Дивізії Шикаґа.

ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА 1968 РОКУ ВІДБУДУТЬСЯ В МЕХІКО

Міжнародний Олімпійський Комітет, який відбув свої наради перед тижнем у Баден-Баден, Німеччина, вирішив що Олімпійські Ігрища 1968 року відбудуться в місті Мехіко. Цим самим старання американського міста Дітройту та двох інших міст, а саме Ліону, Франція, і Буенос Айресу, Арґентина, не мали успіху. Мехіко вперше в історії Олімпійських Ігрищ буде їх господарем.

На цих нарадах Олімпійського Комітету постановлено також виключити з програми Олімпійських Ігрищ 1968 р. „джудо", стріляння з лука, відбиванку і гендбол. Причиною елімінації цих ділянок спорту були раніші постанови про те, що програма Олімпійських Ігрищ повинна бути обмежена до 18-ти ділянок спорту.

СПОРТ І ПОЛІТИКА ЗДА

Керівник Президентської Ради Фізичної Вправности Бад Вілкінсон попав у конфлікт з Білим Домом, коли один з урядовців Білого Дому спротивився публікації брошурки Вілкінсона про бувшого президента Д. Айзенгавера, як приклад для вдержання фізичної вправности в старшому віці. Айзенгаверові вже понад 70 р., але він постійно активний у спорті і вправляє руханку. Прославлювання Айзенгавера не подобалося демократам при владі і Бад Вілкінсон погрожує резиґнацією та натякає про бажання кандидатури від республіканців на сенатора.

в. с.

ВИСОКА ПЕРЕМОГА ЛЕГКОАТЛЕТІВ УАСК „ЛЬВІВ" КЛІВЛЕНД

У щорічних змаганнях з клівлендським литовським клюбом „Жайбас", легкоатлети УАСК „Львів" виказали й цим разом свою вищість, перемагаючи 21-го вересня відношенням 111:66 точок. Це була найвища перемога „Львовян" в останніх шістьох роках і про таку велику перевагу українських спортовців рішила у великій мірі участь „позичених" змагунів: Христі й Іларіона Лушпинських з Шикаґа, Ярослава Кошева з Дітройту та Ігоря Цішкевича з місцевого СУМА. В рядах української групи бракувало, на жаль, декількох місцевих передових змагунів — як нпр. Ігоря Кунаша (найкращого укр. метуна на еміґрації), Ірки Кострик (що числилась в ратищі до першої шістки змагунок між американками), метунки Марійки Фур, всесторонніх Л. Іваницької, Л. Адамович, М. Грушкевич, Ю. Грабця і ін.

Змагання відбувались в трьох групах: жінок, де за традицією перемогли литовки точками 36:30; юнаків до 16 р. ж., де вислід був 21:11 точок; та чоловіків (понад 16 р. ж.), де точкування дало 60:19 точок в користь „Львова". Подаємо місця і висліди українських змагунів.

ЖІНКИ:

Біг на 60 м.:
2. Х. Лушпинська 8.6 сек.
4. О. Пігуляк

Стрибок у височінь:
1. З. Пацин 4ф 6 ін
4. Х. Лушпинська 4 ф 4 ін

Стрибок у довжінь:
4. Х. Лушпинська 14 ф 3 ін
6. О. Пігуляк

Стусан кулею:
1. Х. Лушпинська 31 ф 4 ін
4. Ол. Пігуляк
6. Г. Стецяк

Мет диском:
1. Х. Лушпинська 103 ф. 1 ін
4. Ол. Пугуляк

Мет ратищем:
2. З. Пацин 64 ф 9 ін
3. Х. Лушпинська 63 ф 0 ін

ЮНАКИ:

Біг на 60 м.:
1. Я. Панас 7.6 сек.
2. І. Лушпинський 7.7 сек.
3. Б. Садовський

Стрибок у довжінь:
1. Б. Садовський 17 ф 0 ін
2. Б. Сушко 17 ф 0 ін
3. І. Цішкевич 16 ф 9 ін

Стусан кулею:
2. Б. Кордуба 39 ф 4 ін
3. І. Лушпинський 35 ф 2 ін
4. А. Мішталь

ЧОЛОВІКИ:

Біг на 100 м.:
1. П. Курилас 12.3 сек.
4. О. Стецяк 12. 7 сек.
5. І. Лушпинський

Біг на 400 м.:
1. Я. Кошів 55.0 сек (новий укр. еміґр. рекорд)
2. І. Цішкевич 57.2 сек.

Стрибок у височінь:
1. Б. Пацин 6 ф 0 ін
2. О. Берест 5 ф 6 ін
3. Б. Маланчук

Стрибок у довжінь:
1. Б. Пацин 19 ф 7 ін
3. О. Берест 17 ф 11 ін
4. Б. Маланчук

Стрибок з жердкою:
1. Б. Сушко 11 ф 0 ін
2. І. Сушко 11 ф 0 ін
3. П. Курилас 10 ф 6 ін

Стусан кулею:
1. Б. Маланчук 32 ф 9 ін
2. Б. Кордуба 32 ф 2 ін
5. О. Стецяк

Мет диском:
1. Б. Пацин 102 ф 8 ін
3. О. Стецяк 95 ф 6 ін
4. Б. Маланчуюк

Мет ратищем: (600 грамів)
1. Б. Пацин 171 ф 4 ін
2. І. Лушпинський
4. Б. Сушко

Подав: СМ

РОЗБИРАЮТЬ БУДИНОК ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ В НЮ ЙОРКУ

В Ню Йорку почалося розбирання старого головного двірця Пенсилвенійської залізниці, розташованого між сьомою і восьмою Евню, на місці якого має постати нова велетенська будівля з великою спортовою ареною і 33-поверховим будинком для бюр. Не зважаючи на перебудову, рух поїздів буде відбуватися нормально підземними тунелями. На фото: спускають вниз двотонового кам'яного орла, що прикрашував будинок двірця.

„Чорноморська Січ" — „Польські Соколи" 2:1 (2:0)

Нюарк 27 жовтня. — Після тритижневої перерви „Ч. Січ" продовжила свій рекорд до 4-ох виграних за порядком, та закріпила себе в показнику табелі гор на 3-му місці, маючи здобутих 8 точок і 8:4 відношення воріт.

Змагання проходили під знаком великої завзятости, але фер. Січовики мали значну перевагу в першій половині, а гості мали більше з гри в 2-ій півгрі. Вже в третій хв., гри Голуб зліквідував перший стріл лівого крайника Міхалека. В 5-ій хв. акцію свого нападу невдало закінчив Мушак, маючи знамениту нагоду до здобуття воріт — перестрілив. Дальших 30 хв. гри „Ч. Січ" дала гарний показ гри, що відзначалась незвичайними технічними загранням по воротах суперника. З багатьох знаменитих нагод січовики використали тільки дві, з яких Каздоба з комбінації — Снилика — Дудри в 8-ій хв. здобув ведення 1:0, а дві хв. пізніше Чайка сильним стрілом підніс вислід до 2:0, що і вирішило перемогу. Другу половину гості розпочали скорими атаками. Залишений без опіки Глива закінчив воротами акцію свого нападу в 53-ій хв. гри. Від цього часу заохочені „Соколи" частіше і завзятіше наступали, бажаючи врятувати хоч одну точку. Жертвенна гра дефензиви „Ч. Січі" і особливо воротаря Голуба, Павлишина на штопері, та лінії помочі Каздоба-Понось, у великій мірі причинилась до задержання переможного висліду 2:1. В дружині „Ч. Січі" — головно в 2-ій півгрі, була помітна тритижнева перерва, коли не вібулися і відповідні тренінги.

Брак таких тренінґів відчувають особливо Льоренцо, Мушак і Черемха, які заграли найслабші змагання сезону. Невдало випав експеримент з Ґрабовським, який не повинен мати місця в складі „Ч. Січі".

Петерзон Італіянс — Чорном. Січ II 1:6

Петерсон 27 жовтня — Цю високу перемогу здобула наша дружина в мистецьких змаганнях А-кляси Футбольної Ліґи стейту Ню Джерзі на виїзді в м. Петерсоні. Ворота здобули — Л. Вільчак 4. Цинайко 1 і Сольчаник 1. Склад Ч. Січі II: П. Пасічинський, І. Паньків, Мирний, І. Гой, Т. Воробець, В. Каздоба II, Р. Сольчаник, В. Каздоба І, М. Цинайко, І. Кобильник, Т. Борковський, М. Горняк, В. Вільчак, Л. Вільчак.

Ом. Твардовський

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

УСК Бріджпорт здобув лише нерішений вислід 1:1 із слабою дружиною італійців „Ґарібальді" у мистецьких змаганнях на виїзді в Міделтавні.

УСК Гартфорд також закінчив свої мистецькі змагання нерішеною 2:2 з одинадцяткою Торрінґтон С. К. Це перша точка в цьому сезоні відновленої дружини УСК-у.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен програв 2:6 мистецькі змагання з німецьким клюбом „Германія" з Бріджпорту, які відбулися минулої неділі, 27 жовтня в Ню Гейвені. **М. Я.**

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ НАМІСНЯК, член Т-ва „Українська Січ" 39 Відділ УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., помер 14-го вересня 1963 р. по тяжкій і довгій хворобі проживши 73 роки життя. Покійний народився в селі Смільник, пов. Лісько, до ЗДА прибув 1910 р., а до УНСоюзу вступив 1919 р. Полишив у жалобі дочки: Марію, Анну, Юлію і Павлину, 2 братів в Обурн, Н. Й. та 10 внуків. Похорон відбувся 18 вересня ц. р. з похоронного заведення до гр.-кат. церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на вічний спочинок на церковний цвинтар. Відвідинами в часі хвороби, участю в похоронних обрядах, Службами Божими і квітами, віддали останню пошану Покійному — Рідня, Приятелі, Знайомі та Союзовці. Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ТАРЗАН, ч. 5134. Поцілуй подяки!

"YOU WERE COMPLETELY SUCCESSFUL-- YOU DISPOSED OF ALL DANGEROUS CHARACTERS?" ASKED MARIE.
PIERRE NODDED. "ALL--EVEN KELLY, THE HUNTER, AND CHIEF NGOTO. NO ONE CAN TRACE THE NECKLACE."
"AH, THEN, CHERI," MURMURED THE WOMAN. "YOU INDEED DESERVE A REWARDING KISS!"
1-19
5134

— Так, ви мали повний успіх... Ви позбулися всіх небезпечних осіб? — питалася Мері.

— П'єр притакнув. — Всіх, навіть ловця Келлі, і ватажка Нґота. Ніхто не може відшукати нашийника.

Якщо так, дорогенький, прошептала жінка, — ви направду заслуговуєте на поцілуй подяки!